

העייתון שלנו

מגזין המרכז הרפואי ע"ש אדית וולפסון • גליון 6 • ינואר 2010

בריא לצחוק

סדנת צחוק במחלקה לאונקולוגיה בוולפסון

איך לשמור על עור בריא בחורף?

21

מתחברים לחיים במכון הדיאליזה

14

עושים כבוד לעובדים המצטיינים

9

זכר הנחה

ד"ר ברלוביץ מתחסן נגד שפעת החזירים

עובדות ועובדים יקרים,

נסתיימה לה שנה אזרחית נוספת ואנו כבר בפתחו של סוף העשור הראשון של המאה ה-21. נאחל לכל אחד ואחת מאתנו באופן אישי שנה של בריאות, סיפוק ועשייה פורייה, ולבית החולים שתהא זו שנה של שגשוג, פיתוח וקידום.

בימים אלה חנכנו באופן רשמי את מחלקת פנימית ה' ופנימית ו' בטקס בהשתתפותם של ח"כ הרב יעקב ליצמן, סגן שר הבריאות, מר אברהם פרסלר, נציג ועידת התביעות אשר תרמה את מחצית עלות שיפוץ המחלקות, הנהלת בית החולים, מנהלי המחלקות והאחיות האחראיות.

במעמד הטקס הכריז סגן שר הבריאות על מרכז רפואי וולפסון כבית חולים מועדף, הכרזה שאני מקווה כי תביא לבית החולים העדפה בתקציבים לפיתוח ורכישת ציוד. מר פרסלר הודיע כי ועידת התביעות תמשיך לתמוך בבית החולים ותשתתף במימון שיפוץ קומה נוספת ובין היתר בשיפוץ טיפול נמרץ כללי.

בימים אלו אנו ממתינים להתקנת מכשיר SPECT CT חדש במכון לרפואה גרעינית, מכשיר אשר יציב אותנו בקדמת הפיתוח המדעי-טכנולוגי.

בית החולים נערך כנדרש לעבור את החורף בשלום, בתקווה כי החורף הזה לא יהיה קשה יותר מאשר החורפים הקודמים, על אף "שפעת החזירים". ברצוני לציין בגאווה כי בית החולים שלנו נמצא במקום הראשון מתוך כל בתי החולים הממשלתיים, במספר אנשי הצוות שהתחסנו כנגד "שפעת החזירים".

בהזדמנות זו אני מבקש להודות לגב' לידיה ריחני, מנהלת שירותי הסיעוד ולצוות האחיות המחסנות, על עבודתן היפה בחיסון הצוות. אני רואה חשיבות רבה בחיסון המונע במיוחד לנו, צוות בית החולים, הנמצא במגע יום-יומי עם המטופלים, וקורא לכל מי שעדיין לא התחסן לקבל את החיסון ובכך להוריד משמעותית את אפשרות ההידבקות במחלה שלו ושל הסובבים לו.

בברכת שנה אזרחית מבורכת,

ד"ר יצחק ברלוביץ
מנהל המרכז הרפואי

שתהיה לכם
שנה אלפיים
ו... עשר!

עושים סיפוח
כמו תמיד, עם לוח המודעות של רינת הירש, והפעם - באווירה של מזג אוויר חורפי, כמובן

3

חדשות מהשטח
סגן שר הבריאות נכח בהשקת המחלקות החדשות והבטיח לממן בנייה של טיפול נמרץ חדש

4

גימלאים יקרים
הגימלאים של וולפסון הם חלק אינטגרלי ממשפחת בית החולים. הכנס המחיש זאת היטב

6

משרתים מכל הלב
בני ובנות השירות הלאומי עושים חיל בוולפסון ורבים מהם הפכים לעמדי תווך במחלקות

7

מובילים בשינוע
הסניטרים עובדים קשה - והצוותים הרפואיים והסיעודיים יודעים להעריך את זה

8

כך רגל במתנה
שתי אחיות עברו ניתוח לתיקון עיוות משפחתי בכפות רגליהן. תראו בעצמכם את התוצאות

12

גדולים בזעירים
חדשנות רפואית בוולפסון: ניתוחים לפרוסקופיים דרך נקב אחד בלבד - וללא צלקות

13

הסיעוד על המפה
מוכנים לחורף, לומדים ומלמדים, זוכים בפרסים והוקרות - הסיעוד לא שוקט לרגע על שמרו

16

שם בבית הספר
בבית הספר לסיעוד ע"ש א. וולפסון אין רגע דל. אתם מוזמנים להציץ ולהתרשם מהפעילות

17

מחלה שמתרחבת
השמנת יתר אצל ילדים היא בעיה המאיימת על בריאות החברה העתידית. יש מה לעשות

18

ידידים מעומק הלב
על פעילות עמותת הידידים ועל מתנדבת מיוחדת, אחת מני רבים. לקרוא ולהתרגש

20

רופאים וחלוצים
ד"ר עוזי רביב ממשיך במדור ההיסטורי והפעם - הרופאים הראשונים של העיר תל אביב

22

העיתון שלנו
מגזין עובדי וולפסון

גיליון מס' 6
ינואר 2010
עטבת תש"ע

חברי המערכת: ד"ר יצחק ברלוביץ, ד"ר יהודה רוט, ד"ר עוזי רביב, ד"ר אמיר טנאי, ד"ר אלי יצחק, אסתר שלום, אהובה פרידמן, סימה אורן, עדנה דור-און, קלמן גרנך, מרק גלברג, רינת הירש, פנינה ארד, דליה המאירי, אילנית דרומי שהדי, אסתי אהרוני, חנה גובשטט, שושי פרידמן

ציילומים: ברק נונא
ידיעות: עדנה דור-און
עריכה, עיצוב והפקה: שריג רעיונות

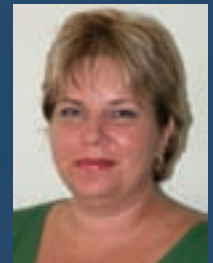
את הגשם

תן רק בעתו

"הגשם הוא מהות ההגשמה: הפוריות של אמה אדמה ואבא שמים". הרהורים של חורף, שנוגעים כמו טיפות על החלון ומזכירים לנו משהו על הקשר שבין מצב הרוח, מצב הגשם ומצב האחריות האישית שלנו

יותר. אנחנו לא מבינים שאי לקיחת אחריות אישית גורמת לחיים שלנו להתחיל להשתבש. אם נגדיר לעצמנו מהי המילה אחריות, נוכל להצליח יותר בחיים... נוכל להגשים. אני מבקשת שהגשם יהיה גשם ברכה, ומבקשת לחשוב על הכוונה. מה הייתה הכוונה כשהתחלתי בתהליך היצירה? מה הייתה המחשבה מאחורי הכוונה? הרי סוף מעשה במחשבה תחילה.

ליישות עצמאית. אני אחראית על מעשיי. רואים תוצאות. אחריות, מילה חזקה. מהי בעצם? כמו כל מושג, גם המילה אחריות מקבלת פירושים שונים על פי הניסיון האישי של כל אחד מאיתנו. יש המצרפים אליה את המילה מתן דין או ענישה. כולנו זוכרים את תגובת ההורים למצבים בילדות כשהיינו אחראים על מפתח והוא אבד, או כשהיינו אחראים על עשיית שיעורים בבית הספר - ושכחנו, או כשהיינו צריכים לקחת את האחים למקום מסוים, ולא הופענו. את תחושת הטלת האשמה עלינו, אנחנו בהחלט זוכרים. אני זוכרת. מבחינתי, למילה אחריות, התוספה אשמה: מי שאחראי הוא גם אשם.

מאת רינת הירש

אז מה מצב הרוח? או מה אתם אומרים על מזג האוויר?

גם לאוויר, כמו לרגשות ולים, יש מזג. החורף הזה מפעיל אותי ואת הרגשות שלי. יש ימים שהמזג סוער, לעתים הוא גבה גלי, מדי פעם שקט. מצב של העדר שמש גורם לי למצב רוח בלזז כזה, וגשם מטפף מכוון אותי מייד לכיוון רומנטי קליל. שרב באמצע החורף מבלבל אותי ותופס אותי לא מוכנה.

רעמים וברקים, העוצמה של הטבע, מזכירים לי פחדים של ילדות. חושך. הם שוב צצים, הפחדים החשוכים שמונעים ממני לנוע קדימה. מדי פעם הם מזכירים לי את קיומם כדי לוודא את הנחישות שבי. אותו פחד הדורש אומץ. מפחיד אותי להגשים. להגשים משמעו לראות איך מה שיצרתי קודם עור וגידים והופך

עברו שנים עד שהבנתי שלקחת אחריות אישית היא דבר עוצמתי. זו המוכנות שלנו לדאוג לעצמנו, לשאול את עצמנו שאלות מנחות ולחפש תשובות

אני מביטה לשמים, מבקשת להמשיך לראות את הניסים, והנה הם קורים ממש בזמן הזה. כמו הקשת בענן הצובעת את השמים בצבעים של אופטימיות, אנו מדליקים נרות של חנוכה בשלל צבעים, מפחיתים אור בחשיכה, מתמודדים עם כל הפחדים וממשיכים בשבילי החיים. מאחלת לכולנו שנה טובה של התחלות והגשמות הנכונות לנו.

שלכם, רינת

עברו שנים עד שהבנתי שלקחת אחריות אישית היא דבר עוצמתי. אחריות אישית היא המוכנות שלנו לדאוג לעצמנו, לשאול את עצמנו שאלות מנחות ולחפש תשובות. אחריות אישית כלפי עצמנו, ואחר כך כלפי הסביבה. גם אנחנו מאשימים: אנחנו מאשימים את הילדים שלנו שהם אינם לוקחים אחריות. אנחנו מאשימים את ההורים, את הבוסים בעבודה, את המערכת, את הממשלה. אנחנו מפנים אצבע מאשימה לסביבה ושוכחים את האצבע שמופנית כלפינו. אנחנו מוותרים לעצמנו, כי לכאורה כך קל

שתי מחלקות פנימיות נחנכו במעמד סגן שר הבריאות

נמרץ ילדים, התרשם סגן השר מהצורך בבינוי מחדש גם של מחלקות אלה, שלמרות המתן הרפואית הגבוהה הרי מבחינת התנאים הפיזיים הן דורשות שדרוג והרחבה משמעותיים. הרב מנחם הכהן - סגן נשיא ועידת התביעות, ציין כי הוא שמח על חנוכת שתי מחלקות פנימיות עם 72 מיטות, המביאות לרווחת המאושפזים ובמיוחד לזו של ניצולי השואה, שכן וולפסון הוא בית החולים המוביל בטיפול בניצולי שואה חסרי אמצעים.

טובה לוועידת התביעות על פעילותה המבורכת "בתקווה שיתנו ויחזרו ויתנו" לוולפסון שכן שיפוץ המחלקות משפיע לטובה על החולים שמתאשפזים בהן ועל הצוות המטפל. סגן השר ליצמן התחייב, יחד עם אנשי ועידת התביעות ובראשם אברהם פרסלר - נציג ועידת התביעות בישראל, לממן את בנייתה מחדש של המחלקה לטיפול נמרץ כללי בוולפסון, כדי שתוכל לעמוד בדרישות הטיפול המתקדם ביותר. כשביקר במחלקת הילדים ובטיפול

"אני רוצה שמשרד הבריאות ישקיע בבתי חולים בפריפריה, ולצורך העניין פריפריה יכולה להיות גם במרכז הארץ. אני מקווה שבעוד זמן לא רב, בתי חולים ממשלתיים קטנים ובינוניים המשרתים ציבור גדול שבחלקו חסר אמצעים, ישודרגו מבחינת רמת הציוד הרפואי והבינוי" - כך אמר הרב יעקב ליצמן, סגן שר הבריאות, בטקס חנוכת שתי מחלקות פנימיות שעברו שיפוץ יסודי בעזרת מימון של ועידת התביעות ומשרד הבריאות. ליצמן הוסיף כי יש להכיר

הוועד מסכם שנה של עשייה

- שוקמו ושופצו שירותי עובדים במרתף בית החולים, בשיתוף עם הנהלת בית החולים.
- הושג להסכם עם "מחסני להב" על הנחת תשלום של 5% במשך כל השבוע בהצגת תעודת עובד.
- הושג הסכם עבור עובדי המרכזייה, על תשלום מענק משמרות לשנת 2008-2009.
- עובדי אספקה סטרילית הועברו למערכת המל"מ.
- נערכו ימי עיון לעובדי מנמ"ש בשיתוף האגודה לקידום מקצועי, ובחודש דצמבר 2009 יצאו להשתלמות עובדים נוספים.
- בימים אלו מתנהל משא ומתן עם ההנהלה על הקמת מבנה ושער חשמלי לשומרים של בית החולים.
- נמשך במרץ רב הטיפול בעובדי יחידת ההנשמה, בתקווה כי הנושא יוסדר בקרוב.
- הוחלט כי הנהלת המוסד תציב לוח מודעות בביה"ח רק עבור הודעות הוועדים.
- בשם כל עובדי וולפסון, מבקשים חברי הוועד לאחל הצלחה ויישר כוח למנהל המטבח ולכל הצוות על השיפור הגדול שחל באוכל, הגשתו וגיוונו. אנו בוועד תמיד לרשותכם!

- ב-2009, שנת פעולתו הראשונה, רשם ועד עובדי מנמ"ש ופרא-רפואיים מספר הישגים:
- בשיתוף הנהלת ביה"ח נערך קורס ראשון לגמול מינהל ב' לעובדי מנמ"ש (בהמשך יתקיימו קורסים נוספים לשני שלבים נוספים).

המעגל הקזחי של ד"ר קהלת

מסיבת סיום הקורס עם המזכיר הראשון בשגרירות קזחסטן בישראל (ראשון מימין) וד"ר דוד קהלת (שני משמאל). צילמה: נורית קהלת

המתקדמת שנחשפו אליה בישראל, מהיחס שקיבלו בוולפסון וממדינת ישראל בכלל. הם הבטיחו לשמש שגרירי רצון טוב של ישראל בארצם.

ד"ר קהלת, מנהל הפגייה בוולפסון, ערך השתלמות אינטנסיבית ל-16 רופאים מומחים ברפואת היילוד מקזחסטן - הארץ שהצילה את אביו בימי השואה. הקורס המרתוני, שלישי מסוגו בוולפסון, נערך בבית החולים במשך שלושה שבועות בהשתתפות רופאים מומחים בטיפול נמרץ פגים מערים שונות בקזחסטן.

הקורס התאפשר הודות להסכם שיתוף פעולה בתחום הרפואה, שנחתם על ידי נשיא המדינה פרס בעת ביקורו בקזחסטן. במהלך הקורס נחשפו הרופאים האורחים לחידושים ברפואה וקיבלו הכשרה בטכנולוגיות הנשמה ובהפעלת מכשור רפואי עדכני.

ד"ר קהלת ציין כי הוא שמח לתרום מהידע שלו ומניסיונו הרב כדי לסייע לקידום הנושא החשוב של בריאות הפגים בקזחסטן, וגילה שזווית תרומתו הזעירה לחוב שהוא חב לבני העם הקזחי שסיפקו מקלט לאביו ז"ל בעת שנמלט מרדיפות הנאצים בפולין, ובכך הצילו את חייו. ערוץ הטלוויזיה הממלכתית של קזחסטן שלח צוות צילום מיוחד לסיקור אירוע סיום הקורס, שנערך בוולפסון בנוכחות שגריר קזחסטן בישראל והמזכיר הראשון של השגרירות. הרופאים הקזחים בגורי הקורס הביעו את שביעות רצונם מהקורס האינטנסיבי ואת התפעלותם מהרפואה

מפגש שיוצא מהלב... ונכנס אל הלב

המרכז הרפואי וולפסון מתגייס להעלאת המודעות להשתלת איברים והצלת חיי אדם בקרב תלמידים. לאה הררי, אחות מתאמת ההשתלות בבית החולים, פגשה בתלמידי כיתות ג'-ה' בבית הספר "ניצנים" בחולון במסגרת תוכנית הדרכה והסברה בקהילה, שמפעיל בית החולים להעלאת המודעות בנושאי בריאות, השתלות איברים והצלת חיי אדם.

הררי שוחחה עם התלמידים על חשיבות הלב בגוף האדם, וקראה קטעים מספר ילדים חדש של אפרים סידון, "סיפור מהלב", המספר בצורה מחויכת ובחרוזים על ילדה בשם הילה הממתינה להשתלת לב, עד הסוף הטוב.

הילדים סיפרו מה נגע לליבם וריגש אותם במיוחד בסיפור, ושיתפו בסיפורים אישיים שלהם. הם התבקשו לומר את האסוציאציות שלהם למילה "לב" והעלו מושגים וניבים כמו "לב רחב", "לב זהב", "לב נדיב" אך גם "אחד בפה ואחד בלב". לאה הררי מדווחת שהילדים גילו ידע לצד עניין וסקרנות בנושא ההשתלות, ואמרו שחשוב לתרום איברים כי אדם אחד יכול להציל אנשים רבים. בסוף המפגש חילקה הררי ל-220 תלמידים את הספר "סיפור מהלב" כמתנה מטעם המרכז הרפואי וולפסון, בחסות המרכז הלאומי להשתלות. המפגש המוצלח זכה להערכה ממנהלת ביה"ס "ניצנים", ציונה טל, שהודתה על העברת המידע החשוב לתלמידים בדרך מעניינת, נעימה ולא מאיימת.

מחדשים ציוד רפואי

סכום של כ-3 מיליון דולר הושקע בשנתיים האחרונות על ידי המרכז הרפואי וולפסון ברכש ציוד רפואי חדיש ומתקדם - בכלל זה מכשיר C.T, מכשיר צנתורי לב, מכשיר לצנתור כלי דם, מכשיר צנתורים להשתלת קוצבי לב, מכשיר משולב למיפוי באמצעות איזוטופים ו-C.T, ועוד. בנוסף, השקיע בית החולים בשדרוג תשתיות: נפתחה יחידה ייעודית לטיפול בשבץ מוחי, ושתי מחלקות פנימיות עברו למשכנן החדש במחלקות ששופצו כליל. את מסע הרכש וההתחדשות הוביל מנהל בית החולים, ד"ר יצחק ברלוביץ, שמאז שנכנס לתפקידו רואה את חידוש הציוד הרפואי כאחד הנושאים החשובים ביותר. רכש הציוד החדש וההשקעה בתשתיות נעשו בסיוע של תרומות, באמצעות עמותת הידידים, יחד עם תקציב בית החולים ומשרד הבריאות. ד"ר ברלוביץ הבטיח כי מגמה זו תימשך ביתר שאת בשנים הקרובות במטרה לאפשר טיפול רפואי מיטבי ולשפר תשתיות לרווחת המטופלים.

הגימלאים שלנו: חלק בלתי נפרד מהמשפחה!

גימלאים, שחשוב לנו כי ימשיכו להרגיש חלק מהמשפחה המורחבת ששמה בית החולים וולפסון. על רקע זה, לראשונה מזה שנים נערך בבית החולים כנס גימלאים שהתקיים ביוזמתה של יוליה נבון, מנהלת מדור הדרכה והאחראית על הקשר עם הגימלאים. מטרת הכנס הייתה לחדש את הקשר עם גימלאי בית החולים ולנסות לרתום אותם להתנדב בוולפסון, לאור הכרותם עם המוסד וניסיונם הרב.

את הכנס פתח ד"ר ברלוביץ, מנהל בית החולים, בדברי ברכה ובקריאה לגימלאים לשמירת הקשר עם המקום שהיה "הבית" שלהם לאורך שנים רבות. חמדה ישראלי, יו"ר עמותת יע"ל, הדגישה בדבריה את חשיבות ההתנדבות, את העזרה הרבה למטופלים ואת הסיפוק הגדול שמקבל המתנדב בעקבות הניתנה.

במהלך המפגש הרצה בפני הקהל פרופ' ראובן צימליכמן, מנהל מחלקה פנימית ו, בנושא "שינויים בכלי דם בגיל השלישי". בסיום המפגש בחרו הגימלאים את נציגיהם: מרים חיימוביץ - יו"ר, שולה גרוס, מוטקה וקנין, צבי יוסף, שושנה רצר וד"ר יוסף שנטמן. כולנו מקווים כי תהא זו תחילתו של עידן חדש בשמירה על קשר עם גימלאי בית החולים.

"עם שאינו זוכר את עברו, עתידו לוט בערפל" - האימרה שטבע בזמנו יגאל אלון ז"ל נכונה גם בזירה הארגונית ותופסת גם לגבי בית החולים שלנו. העבר של המרכז הרפואי חי ונושם בזכות מאות רבות של

מינוי אקדמי לפרופ' גולן

פרופ' אברהם גולן, מנהל אגף נשים ויולדות במרכז הרפואי וולפסון, התמנה לראש החוג למיילדות וגינקולוגיה בבית הספר לרפואה ע"ש סאקלר באוניברסיטת תל אביב. פרופ' גולן הוא מי שייסד את החברה הישראלית

לאנדוסקופיה גינקולוגית והיה נשיאה הראשון. הוא חבר בכיר בקולג' המלכותי הבריטי למיילדות וגינקולוגיה, וחבר הוועדה המייעצת הבינלאומית של החברה האמריקנית לאנדוסקופיה. "הוראת סטודנטים לרפואה מקבלת משנה חשיבות לאור המחסור ברופאים המסתמך לשנים הקרובות", אמר פרופ' גולן עם מינויו, "ברצוני להגביר את שילוב הסטודנטים בבתי החולים תוך דגש מיוחד על הוראה קלינית ליד מיטת החולה".

נשות וולפסון צועדות לשלום

קבוצה של למעלה מ-50 עובדות השתתפה בצעדת חולון השנתית וייצגה בכבוד את בית החולים עם תלבושת אחידה, בלוניס והרבה מצב רוח טוב. הקבוצה התארגנה בפרק זמן קצר ביותר בהנהגתן של ד"ר זיו-נר וד"ר מטס. בנוסף לצועדות יוצג בית החולים בצורה מכובדת ביותר: ד"ר יצחק ברלוביץ, מנהל בית החולים, וד"ר זהבית זיו-נר, סגנית מנהל בית החולים, שימשו כשופטים בצעדה לבחירת הקבוצות הצועדות. ד"ר חוליו וינשטיין, מנהל יחידת הסוכרת, וצוות היחידה, ערכו בדיקות סוכרת לצועדות. ההיענות הייתה גדולה ביותר ומספר רב של צועדות נבדקו ואף התייעצו עם הצוות בנושאים רפואיים. עובדות יחידת הפיזיותרפיה בראשותה של ניצה דוידוביץ שימשו כיועצות לנשים הצועדות לגבי צעידה נכונה והדריכו אותן בביצוע תרגילי הרפיה לפני הצעדה ואחריה. תודה לכל מי מאנשי בית החולים שתרמו להצלחת האירוע. כל הכבוד לצועדות, ולהתראות בשנה הבאה עם קבוצה גדולה עוד יותר.

שירות שכולו רצון טוב

השירות הלאומי מאפשר לבנים ובנות שאינם מתגייסים להתנדב לעשייה למען הקהילה. עשרות צעירים כאלו עושים זאת בוולפסון, מתקבלים באהבה על ידי העובדים והמטופלים, ורבים מהם אף הופכים בהמשך לעמודי התווך במחלקות

מאת דליה המאירי

בקרב צוותי העובדים והן בקרב המאושפזים ומשפחותיהם, ורבים מהם מהווים את יד ימינם של אחראי הסיעוד במחלקות. ככל שהם מצליחים להוכיח עצמם, כך גדלה אחריותם וחלקם אף נשארים לעבוד בבית החולים בסיום השירות הלאומי.

רובד נוסף של בני ובנות שירות לאומי בוולפסון כולל את המתנדבים המגיעים אלינו מהחינוך המיוחד. צעירים אלו לומדים יומיים בשבוע, ובארבעת הימים הנוותרים מגיעים לבית החולים לתעסוקה. מדובר בנערים ובנערות בעלי מוגבלויות וצרכים מיוחדים, המשולבים במחלקת אספקה סטרילית, בפגייה, במטבח או במחשבים. בכל יחידה שקלטה אותם עד כה הם התקבלו בחיבוק ענק, אוהב וחם על ידי עובדי בית החולים, אשר עשו כל שאפשר בכדי שהמתנדבים החדשים ירגישו בחום האנושי ובשייכות למקום, הגם שמדובר בעבודה זמנית. בזכות קבלת פנים חמה זו קצרו מחלקות אלו מחמאות גדולות, ונהנו מהגדלת תפוקת העבודה ומהאווירה הנפלאה שהחברה המקסימים הללו משרים על הצוותים והסביבה.

"בני ובנות השירות הלאומי הפכו זה מכבר לחלק בלתי נפרד מנוף בית החולים, עם העזרה הרבה שלהם והרוח הצעירה שהם מביאים עימם", מסכמת ציפי גפני, "בשם כל צוותי וולפסון, תודה לבני ובנות השירות הלאומי על היותם חלק ממסגרת התנדבות כה משמעותית, על תרומתם לבית החולים בפרט ולחברה הישראלית בכלל".

אמיתית בחברה הישראלית, כאשר בתום תקופת השירות הם זכאים להטבות ולמענק כספי כאילו היו חיילים משוחררים.

חלק בלתי נפרד מההווי

בצעדיהם הראשונים בבית החולים מתקבלים בני ובנות השירות הלאומי על ידי ציפי גפני, מפקחת ממשד הנהלת הסיעוד, האחראית עליהם. ציפי מראינת אותם, מלמדת אותם את כללי הבטיחות ומנתבת את דרכם לעבודה פקידותית, לעבודה במחלקות האשפוז ובמשרדים השונים. האנרגיה של בני הנוער הצעירים והתוססים

כאשר חבריה של רויטל (שם בדוי) קיבלו צו ראשון ואחר כך גויסו לצה"ל, היא התקשתה להתמודד עם האכזבה ועם הבדידות: בשל מחלה כרונית נמנע מרויטל להתגייס לצבא, והיא חוותה בשל כך מפח נפש גדול. ייאושה הלך וגבר, במיוחד לאור הבית הפטריוטי שבו גדלה ורצונה העז לתרום למדינה. התפנית קרתה בעקבות שיחה עם חברים, שהביאה את רויטל להחלטה להתנדב לשירות למען הקהילה. באמצעות השירות הלאומי, היא אכן שירתה שתי שנות שירות בוולפסון והרגישה סוף-סוף שהיא תורמת לחברה ולקהילה. גם מלכה (שם בדוי), אשר לא התגייסה לצה"ל מטעמי דת, התנדבה לשנה של שירות לאומי בוולפסון בשל הרצון לתרום למדינה, ובסופו של כל יום שבה לביתה בתחושת סיפוק גדולה ובהרגשה שהיא תורמת וזוכה להערכה. "חשתי שייכות גדולה מאוד למחלקה שבה הועסקתי, והפרידה בתום השירות הייתה קשה", היא אומרת. עד היום מלכה שומרת על קשר רציף עם צוות העובדים במחלקה.

סיפוריהן של רויטל ומלכה הם רק שניים מספורים רבים ומרגשים של צעירים וצעירות, שבחרו במסלול השירות הלאומי האזרחי כתחליף לשירות הצבאי אשר נמנע מהם, אם בשל בעיות בריאות או מגבלות דת. צעירים אלו, המבינים כי ההתנדבות הינה שוות ערך למחויבות, מקבלים באמצעות השירות הלאומי הזדמנות בלעדית לעשייה, לנתינה ולמעורבות

"חשתי שייכות גדולה מאוד למחלקה, והפרידה בתום השירות הייתה קשה", אומרת מלכה. עד היום היא שומרת על קשר רציף עם צוות העובדים

הפכה זה מכבר לחלק בלתי נפרד מהווי המקום: בני ובנות השירות הפכו עד מהרה לעמוד תווך בצוותים. הם מביאים עימם חיובים לכל מקום, מתקבלים בשמחה הן

מובילים בשינוע

עבודה בעמידה, הרמת משאות כבדים, שינוע מיטות במיומנות גבוהה, ניווט בין מעברים צרים והתמודדות עם מראות קשים של נפטרים ובני משפחותיהם."

קחו למשל את חסאן גוטי. בתפקידו כסגן רכז אלונקאי בכיר הוא ממלא מקום אחראית, מוקדן, משנע ותומך במוקדים של רנטגן, חדר ניתוח וחדר מיון. "העבודה שלנו מתחילה מהופעת קריאה במחשב ועד סיום הקריאה", הוא מסביר, "אנחנו אחראים על החולה מרגע מסירתו על ידי אחות ועד לרגע שאנו מעבירים אותו לאחות בחזרה. בפרק זמן זה נוצרים קשרים ושיחות קצרות, פשוט שיחה בין בני אדם. אנו עדים לכל מיני סיטואציות מהחיים, מרגעים משמחים של לידת

תינוק חדש ועד מוות וליווי הנפטר ומשפחתו". לא פעם, הסניטרים צריכים גם לדעת לאלתר. "זכור לי מקרה של יולדת עם פחד ממעליות, שהייתי צריך להעביר אותה למחלקה. מה עושים? העליתי אותה על כיסא במדרגות של קומה ראשונה. חשבו שאני משוגע, אבל איזו אפשרות נוספת הייתה לי?..."

כשחסאן מספר על הצוות, העיניים שלו נוצצות. ביחידה 25 סניטרים, עובדי בית החולים, עובדי שב"ס ועובדי שירות לאומי המאיישים את כל המשמרות. על קירות החדר תלויות תמונות של החברה בבילויים חברתיים. מדי חודש הם נכששים במסעדה או בפיקניק לגיבוש משפחתי. אחת לשבוע חלקם משחקים כדורגל יחד ואפילו משתתפים חברים מהשמירה. הם ממש כמו משפחה מלוכדת, מגיעים לשמחות ואירועים ויודעים גם לבלות וליהנות. אחרי שעות עבודה ארוכות וקשות כמו שלהם, חייבים "לקחת אוויר". ומה הם מבקשים מאיתנו, עובדי בית החולים? מסתבר שלא הרבה. "כשהמוקדן אומר לאחות בטלפון 'ברגע שיתפנה, אני שולח לך', הוא ממש מתכוון לזה", אומר חסאן, "העומס עלינו גדול, וכל מה שאנו מבקשים הוא מעט סבלנות ואורך רוח".

מול הפאטיו המרכזי, במסדרון הקטן, נמצאת יחידת השינוע של בית החולים. מקום חדש וגם שם חדשני ליחידה ותיקה, צוות העושה מלאכתו נאמנה ימים כלילות בעבודה לא קלה. אנחנו מכירים אותם בתור "האלונקאים" או "הסניטרים", מילה שמקורה במונח הלועזי "סניטציה" שמשמעותו תברואה והיגיינה.

עד לפני כשנה הם היו ממוקמים ליד חדר המיון. בתהליך המעבר למקום החדש שופרו שיטות ותנאי עבודה, הוכנס מחשב ליחידה ונעשתה למידה מבתי חולים אחרים. זה גם המקום להודות לאלו שסייעו להקמת המחלקה - שושי כתיב, אחות אחראית מחלקה פנימית ד', ואלי עזר שכבר פרש לגימלאות.

הסניטרים מסייעים לצוותים הרפואיים ולצוות האחיות בבית החולים הן בשינוע מטופלים על גבי מיטותיהם והן בשינוע של מכשירים וציוד כבד. לעתים הם נקראים לעזרה בהרמת חולים כבדים ובהרגעת חולים פסיכיאטריים במצבים חריגים. מבחינה מקצועית ותקנים, הסניטרים כפופים להנהלת הסיעוד. בהיסטוריה של הסיעוד, את תפקיד האחיות קיבלו נשים ואילו את תפקיד הסניטרים מילאו הגברים. החלוקה הזו קיימת גם היום, אך אינה מוחלטת: ציפי גפני, המפקחת מטעם משרד אחות ראשית, מעידה שגם היא בעברה, כחלק מתפקיד האחיות ומשיגרת יום עבודה, נהגה לשנע חולים ממחלקה למחלקה. ציפי מדגישה שתפקיד האלונקאים חשוב וחיוני ביותר. "הרופאים, האחיות, המרדימים והטכנאים - כולם מחכים לחולה שיגיע עם הסניטר. הסניטרים הם כמו האגודל: מה שווה כף יד בלעדיו? חייב להיות שיתוף פעולה מלא בין כל חברי הצוות, בדיוק כמו התזמון בין אצבעות כף היד".

הלנה כהן, האחראית הישירה של היחידה, מספרת על צוות מגובש הנרתם לעבודה עם המון מוטיבציה. "אנשים לא מבינים את הקושי הפיזי והנפשי הכרוך בעבודה הזאת. שעות ארוכות של

אלונקאים, סניטרים או משנעים; איך שלא תקראו להם, מדובר בחברה אחד-אחד - צוות מקצועי, מסור ומגובש, שעובד קשה ומוכיח שוב ושוב שבלעדיו אי אפשר

מאת רינת הירש

"הרופאים",
האחיות, המרדימים
והטכנאים - כולם
מחכים לחולה
שיגיע עם הסניטר.
הסניטרים הם כמו
האגודל: מה שווה
כף יד בלעדיו?"

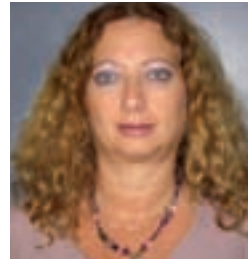

בטקס ההצטיינות השנתי של המרכז הרפואי וולפסון הוענקו פרסי העובד המצטיין לאלו שעשו השנה מעל ומעבר והיוו דוגמה לעשייה, להשקעה ולכוח רצון. זו ההזדמנות להוקיר את מצטייני בית החולים לשנה החולפת, להודות להם - ולקוות שההצטיינות שלהם תסחוף אחריה עוד רבים וטובים

בראבו למצטיינים שלנו!

זוכת פרס מנכ"ל

פרופ' טלי שגיא, מנהלת יחידה לניורולוגיית ילדים

פרופ' שגיא, מנהלת היחידה המקצועית לניורולוגיה של הילד, אחראית על שירות רפואי איכותי לתינוקות וילדים הלוקים באיחור התפתחותי.

במסגרת היחידה היא הקימה ופיתחה שש מרפאות ייחודיות ורב-תחומיות, שאליהם מגיעים מטופלים מכל הארץ. בעבודתה היא מגלה ידע מקצועי רב בתחומי רפואת הילדים בכלל וניורולוגיית ילדים בפרט. מסירותה למטופלים ומקוריותה בשיטות אבחון וטיפול הביאו מזור ומרפא לאלפי ילדים מכל רחבי הארץ. פרופ' שגיא היא מורה ומחנכת לסטודנטים ומתמחים רבים, הרואים בה מופת תחום העשייה הרפואית. על כך נבחרה פרופ' שגיא לקבל את פרס המנכ"ל בוועדת משרד הבריאות.

זוכה פרס "המנהל המעולה" בדרג התיכון

ד"ר ליאור ששון, מנהל מחלקת ניתוחי לב וחזה

ד"ר ששון עובד בוולפסון משנת 1992 ומה שלוש שנים מנהל את המחלקה לניתוחי לב וחזה. בתפקידו הקודמים בבית החולים היה מנהל יחידת

ניתוחי לב ילדים ומנתח ראשי של עמותת "הצל ליבו של ילד". לד"ר ששון ידע מקצועי רחב ביותר, הוא ממלא בשלמות את משימותיו, מגלה יכולת תכנון, תיאום וארגון, מנהל משאבים בראייה כלכלית ובתקינות מינהלית ומציג הישגים בתחומים אלה. ביחמתו הורחב הקשר עם מדינות רבות בעולם ובראשותו נשלחו צוותים רפואיים וסיעודיים למדינות רחוקות שבהן בוצעו פעולות הדרכה וניתוחי לב מצילי חיים בילדים. מצוינות, מבחינתו, היא "שילוב של מקצועיות ויחס אנושי לצוות, לחולים ולבני משפחתם בצורה בלתי מתפשרת". על כל אלו נבחר ד"ר ששון כ"מנהל מצטיין בדרג התיכון" על ידי הוועדה המשרדית וכ"מנהל מעולה בדרג התיכון" על ידי נציבות שירות המדינה.

פרס "עובד המשרד" לצוות מצטיין

צוות הרדמה, חדר ניתוח והתאוששות

צוות הרדמה, חדר ניתוח והתאוששות הוכיח הישגים יוצאי דופן בכל הפרמטרים המקצועיים והארגוניים. הצוות פיתח זהות מקצועית וארגונית והנחיל זאת לעמיתים וכפיפים בחדר ניתוח ובהתאוששות. הצוות יוזם שיפור מתמיד של תהליכי עבודה תוך שאיפה לשלמות והצטיינות, ומשמש מודל לתפיסה של התייחסות לאירועים חריגים כמנוף לשיפור העשייה המקצועית.

פרופ' טיבריו עזרי

פרופ' עזרי, מנהל מחלקת הרדמה מזה כעשר שנים, הצליח במאמץ משותף עם צוותו ותוך ייעול העבודה להתגבר על המחסור הארצי ברופאים מרדמיים, שלא פסח גם על וולפסון ומהווה לדבריו קושי עיקרי בעבודה. בניהולו, הצוות עושה מאמץ רב למשוך סטודנטים וסטאזרים, וכמה רופאים במחלקה אך קיבלו על כך תואר מורים מצטיינים באוניברסיטה. "אני אוהב במיוחד את את ההזדמנות הניתנת לי ללמד ולגדל דור חדש של רופאים מרדמיים תוצרת כחול-לבן", אומר פרופ' עזרי.

איריס לניאדו

איריס, אחות אחראית חדר ניתוח, כמעט עשר שנים בתפקיד ובוולפסון, הצליחה לשנות את תרבות העבודה בחדר הניתוח בהשקעה רבה ואינטנסיבית, בהכשרת צוות, בכתיבה והטמעה של

נהלי עבודה ובשיתוף העובדים בקידום העשייה. לא מעט בזכותה, חדר הניתוח מהווה כיום מקור לגאווה בבית החולים.

זרה שטיינלאוף

כאחות אחראית מחלקת התאוששות, זרה מבצעת את משימותיה במקצועיות ראויה לשבח, תוך יצירת שיפור מתמשך בפרמטרים שונים וחתירה מתמדת להצטיינות בכל תחום, הן בממשקי העבודה הפנימיים במחלקה והן בממשקי העבודה החיצוניים.

פרס "עובד המשרד" סקטור פרא-רפואי

נורית בלומנטל, עו"ס בדיאליזה, נשים וגינקולוגיה אונקולוגית

נורית היא עובדת ותיקה - 25 שנה במקצוע ו-17 שנה בבית החולים - הזוכה להוקרה בקרב אנשי המקצוע ומביאה כבוד רב לבית החולים. היא יוזמת תהליכי שיפור וייעול בעבודה, מארגנת ימי עיון הקשורים לתחום עיסוקה - דיאליזה, ומופיעה בהם. היא שותפה פעילה ומובילה בפורום של כתיבת סטודנטים בארץ ובחו"ל וכן משמשת מזה מספר שנים כיועצת בכירה בתחום הדיאליזה, בארגון המאגד את מקצועות הבריאות באירופה.

פרס "עובד המשרד" סקטור רופאים

ד"ר לב וורנוב, המחלקה לרפואה דחופה

ד"ר וורנוב הוא רופא מתמחה במלר"ד משנת 2003. בשנים 1992 עד 1994 עבד בוולפסון כרופא מרדים. הוא רופא ידען וחרוץ, המגיע לעבודתו גם בימים קשים ובעת מחלה, ניחן באישיות נעימה וחביבה ומדבר אל החולים ובני לווייתם בצורה אמפתית ומקצועית. ד"ר וורנוב עננה לכל מטלה ואף מוצא זמן להתפנות וללמד את הרופאים הזוטרים את רזי מקצוע הרפואה הדחופה.

פרס "עובד המשרד" סקטור סיעוד

לריסה פיסרב, אחות מוסמכת ביחידה להמטואונקולוגיה

לריסה מכהנת כמדריכה קלינית בכל מסלולי הלימוד, תוך הקפדה על התאמת החומר לרמות השונות. היא מצליחה להתאים את הדרישות על פי אישיות התלמיד ובהחלט מהווה את אחת הסיבות לשמירה על המצוינות בעשייה בסיעודית. לריסה ידועה כאסרטיבית, דייקנית ובעלת יכולות בין-אישיות גבוהות במיוחד.

פרס "עובד המשרד" סקטור מינהל ומשק

גגאיה פנטה, עובד מחסן בגדים ומכבסה

גגאיה מטפל במיומנות ובמקצועיות רבה בכל הנושאים שעליהם הוא מופקד בעבודתו. הוא ממלא תמיד בשלמות את המשימות ועומד בלוח הזמנים, מגלה אכפתיות רבה והזדהות עם תפקידו. הוא עובד אחראי המוכן

לבצע כל מטלה ללא עוררין, וחשוב לא פחות - חביב ואהוד על כל חבריו לעבודה.

אליאס איילין, עובד מטבח

אליאס אחראי על צוות העובדים במטבח. יצא לו שם של עובד אמין ומסור, אחראי ומוכן תמיד לעזור גם מעבר לתפקידו. בנוסף לכך הוא עוזר בהתנדבות במחלקות ומסייע מאוד במחלקת ילדים לילדים שהגיעו מאתיופיה במבצע "הצל ליבו של ילד".

ורדה מזרחי, אחות מעשית במחלקת נשים

ורדה ביססה את מעמדה במחלקה בזכות מסירותה היוצאת דופן לעבודה וכן בזכות אישיותה הנעימה, אדיבותה והכבוד שהיא רוחשת לזולת. היא בעלת תודעת שירות גבוהה, חוכמה למושבים גבוהים הן מצד מטופליה והן מצד שותפיה לעבודה.

יפם פיינשטיין, אח מוסמך במשרד אחות ראשית ובמלר"ד

יפם עובד בוולפסון כבר 15 שנה ובשנים האחרונות משלב בעבודתו מגוון תפקידים בבית החולים - אחראי על הסיעוד בשעת חירום, מתאם טראומה וכן אח צוות במלר"ד. הוא מפגין מחויבות יוצאת דופן לתפקידיו אלו ונכון למאמץ מעבר לתפקידיו בכל עת שנדרש. הירתמותו של יפם למשימות בולטת במיוחד לאור הראייה המערכתית שלו

והזדהותו המוחלטת עם מטרות המוסד ומדיניותו.

חנה אליזרוב, כוח עזר מיומן במכון לאונקולוגיה

חנה היא עובדת חרוצה בעלת מוסר עבודה גבוה, המבצעת את עבודתה ביעילות וביסודיות תוך גילוי מחויבות ואחריות. היא מגלה יוזמה ותושייה בביצוע משימותיה, מזהה תקלות בציוד ודואגת להבטיח את תקינותו. חנה אהודה על עמיתיה לעבודה, מסורה לחולים ונותנת מענה יחסי אישי לכל חולה וחולה תוך מילוי צרכיהם הייחודיים.

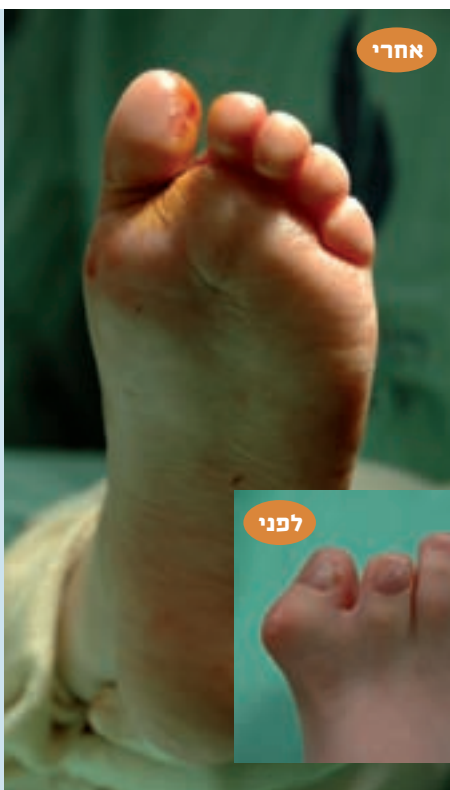

'אבן דרך' בניתוחי כליה

לראשונה בארץ, במחלקה האורולוגית בוולפסון: ניתוח אנדוסקופי לריסוק אבנים בכליות - בשכיבה פרקדן על הגב ■ בשורה לבעלי עודף משקל ומחלות ריאתיות

ריסוק אבנים בכליות בגישה מלעורית (דרך העור) אנדוסקופית זעיר פולשנית, בוצע לאחרונה במחלקה האורולוגית בוולפסון, כאשר לראשונה בארץ המנותח שוכב פרקדן על הגב. פרופ' עמי סידי, מנהל המחלקה האורולוגית, מסביר שריסוק אנדוסקופי של אבני כליה מיועד לאבנים שגודלן עולה על שני סנטימטרים, אבני יציקה ואבנים קשות במיוחד. בניתוח זה, מבעד לנקב באזור הגב המותני מוחדר לתוך הכליה אנדוסקופ, שדרכו מועבר מרסק על קולי המבצע את ריסוק האבן תוך שאיבת הפירורים. "עד היום, הניתוח היה נערך בהרדמה מלאה, בשכיבה על הבטן, עקב הקושי להגיע לכליות הנמצאות באזור האחורי של הגוף", אומר ד"ר סידי, "עם זאת, לתנוחה זו יש חסרונות כגון קושי בהנשמה ובשמירה על צנרת ההנשמה לב תינתק, מכיוון שלא ניתן לבצע הרדמה כללית בשכיבה על הבטן, היינו מבצעים את ההרדמה הכללית בשכיבה על הגב ולאחר מכן מסובבים את החולה לתנוחת הניתוח, דהיינו לשכיבה על הבטן".

את הניתוח הראשון מסוגו ביצע האורולוג הבכיר ד"ר אלי תבדי, האומר: "החידוש הוא שהניתוח מבוצע כשהחולה שוכב על גבו עם מותן מורם, מה שמקל על צוות המרדמים ומפחית סיכונים למנותח, בעיקר כשמדובר בחולה עם עודף משקל". ד"ר תבדי מספר כי בשיטה זו נותחה בוולפסון אישה כבת 50 שמשקלה 140 ק"ג, שהגיעה לאשפוז במצב קשה עקב אבני יציקה (אבנים גדולות) בשתי כליותיה שגרמו לזיהום כללי. "היא עברה החייאה והנשמה, אך לאחר שחיה ניצלו החוסם לא ירד בגלל האבנים המזוהמות בכליות. ביצענו את הניתוח בשתי הכליות, בהפרש של חודש ביניהן. למרות שהייתה עדיין מונשמת, עברו הניתוחים בהצלחה רבה ללא מצוקה נשימתית במהלך הניתוח וללא שאריות של אבנים לאחרי". הצלחת הניתוח בתנוחה הגבית מהווה בשורה לבעלי עודף משקל ומחלות ריאתיות, שחלקם נאלצו עד כה לעבור ניתוח פתוח ולא אנדוסקופי, עקב קשיי הנשמה בתנוחה הבטנית.

בוהן שישית כפול ארבע

שתי ילדות אחיות עברו במחלקה האורתופדית כריתה של אצבע מיותרת בכף הרגל, יחד עם תיקון העיוות שהתפתח ושחזור כף הרגל

של העיוות שהתפתח. "ריבוי בהונות בכף הרגל הינה תופעה שכיחה יחסית, היכולה להופיע כמום יחיד או כחלק מתסמונת גנטית עם התבטאויות נוספות. אי הסרה של הבוהן הנוספת לפני שמתחילים לנעול נעליים עלולה לגרום להתפתחות עיוות בבוהן העיקרית, להפרעות תפקודיות כגון קושי בהתאמת נעליים, ולהפרעות נפשיות וחברתיות שיכולות להתפתח עקב המראה "החריג".

צוות בראשות ד"ר זאב פלדברין, מנהל היחידה לכף הרגל והקרסול במחלקה האורתופדית בוולפסון, בשיתוף עם רופאים מהיחידה לאורתופדיה ילדים, ביצע בהצלחה ניתוח לתיקון מום מלידה, שבמהלכו הורחקה אצבע שישית בשתי כפות הרגליים של שתי ילדות אחיות בנות ארבע וחמש שנים. מדובר במום משפחתי, שממנו סבל גם אבי המשפחה ומופיע גם אצל אחותן התינוקת (שני אחים נוספים אינם סובלים מהתופעה). נהוג לבצע ניתוח זה בגיל שנה, גיל תחילת ההליכה, והעיכוב בטיפול במקרה זה גרם כבר לעיוות הבוהן העיקרית בשתי כפות הרגליים של הילדות. ד"ר פלדברין מצוין כי מדובר בכריתתה של הבוהן השישית עם עצם המסרק ושחזור של כף הרגל, כולל תיקון

מינימום חיתוך, מקסימום הצלחה

**היסטוריה בוולפסון:
ניתוח לפרוסקופי ראשון
בעולם של כריתת
כיס מרה דרך נקב
אחד בלבד בחולה עם
איברים פנימיים הפוכים
■ וגם: הוצאת ציסטות
שחלתיות דרך נקב אחד
■ בטבור, ללא צלקות
■ גדולים בניתוחים זעירים**

וולפסון עלה שוב על המכה העולמית, עם פרסום ביצועו של ניתוח ראשון בעולם לכריתת כיס מרה בגישה לפרוסקופית (זעיר פולשנית) דרך נקב אחד בלבד בחולה עם איברים פנימיים הפוכים. עד כה בוצעו בעולם רק 20 ניתוחים לפרוסקופים של כריתת כיס מרה בחולים עם איברים פנימיים הפוכים - תסמונת מולדת נדירה שבה הלב בצד ימין,

הכבד וכיס המרה בצד שמאל, ואילו הטחול והקיבה בצד ימין. עם זאת, מעולם לא נעשתה בעולם כריתת כיס המרה בחולה עם תסמונת כזאת דרך נקב אחד בלבד.

המנותחת "ההיסטורית" היא צעירה בת 23, שנולדה בוולפסון לפני כשנה ילדה אצלנו את בתה. לאחרונה היא הופנתה לניתוח עקב התקפי כאבים קשים שנגרמו עלידי אבנים בכיס המרה. לאור גילה הצעיר הוחלט לבצע את הניתוח בטכניקה

חדשה, שבה מבוצעת כריתה לפרוסקופית של כיס המרה דרך נקב אחד בלבד (sils), בכדי שלא להשאיר צלקות בבטנה. בשיטה חדשנית זו מוחדר דרך נקב אחד בלבד ציוד ניתוחי מתקדם בעל גמישות מרבית - סיב אופטי עם מצלמה, מלקחיים ומספריים - המאפשר לבצע פעולות כירורגיות מורכבות.

הניתוח הספציפי הזה חייב עם זאת מיומנות ניתוחית גבוהה במיוחד. מסביר ד"ר מרדכי שמעונב, מנהל מחלקה כירורגית א', שניתח את החולה עם צוותו: "מכיוון שכל האיברים הפנימיים הפוכים נדרש תכנון ניתוחי מוקדם לגבי מיקום חתכי הניתוח, מיקום המכשירים וציוד חדר הניתוח. העובדה שכיס המרה והכבד ממוקמים בבטן השמאלית העליונה במקום בבטן הימנית העליונה (תמונת ראי), הציבה בפנינו אתגר משמעותי וקושי טכני גדול, היות שכל פעולות הניתוח הפוכות למה שהורגלנו. בנוסף, ההחלטה לבצע את

הניתוח דרך נקב אחד בלבד לעומת שלושה נקבים ברוב הניתוחים הלפרוסקופים הייתה קשה במיוחד במקרה הנוכחי, עקב השונות האנטומית". הניתוח עבר בהצלחה מלאה, המנותחת התאוששה במהירות וכבר למחרת שוחררה לביתה.

מסירים ציסטות בנקב אחד

עוד היסטוריה לפרוסקופית, והפעם בתחום הגינקולוגיה בישראל, נרשמה לא מזמן במחלקת נשים בוולפסון עם הצלחתו של ניתוח להסרת ציסטות שחלתיות דרך נקב אחד זעיר המוסתר בטבור. מדובר בניתוח חדשני, ראשון מסוגו בארץ, שרק ספורים כמותו בוצעו עד כה בעולם. פרופ' אברהם גולן, מנהל אגף נשים ויולדות, מסביר שניתוחים לפרוסקופים רגילים דורשים לבצע בבטנה של המנותחת

שלושה נקבים לפחות, כל אחד מהם בקוטר של 5 עד 12 מילימטרים, שדרכם מחדירים את המכשירים הנדרשים וביניהם מצלמה, מספריים, מכשירי חיתוך ועצירת דמם. בניתוח החדש עושים זאת דרך נקב אחד בלבד בטבור, מה שמקנה לו יתרונות בריאותיים ואסתטיים ברורים. המנותחת הראשונה בשיטה זו הייתה אישה בת 79, עם ציסטות בשתי השחלות. לאור גילה הוחלט לכתות את שתי השחלות, כשהניתוח הלפרוסקופי בוצע דרך נקב אחד בלבד בטבור, ללא חתך בטני ומבלי להשאיר בבטנה צלקת. הניתוח המורכב, הדורש מיומנות גבוהה של המנתח ושימוש בציוד לפרוסקופי גמיש, ארך כ-45 דקות בלבד ואיפשר ריפוי והתאוששות מהירים במיוחד. ניתוח נוסף כזה בוצע באישה בת 38 שטופלה בעבר עקב סרטן השד, ובבידוד הגנטי נמצאה חיובית לגן ה-BCRA (סרטן שד ושחלה משפחתיים). למרות גילה הצעיר, הוחלט לכתות את שחלותיה למניעה. גם כאן עבר הניתוח בהצלחה וכמעט ללא סימן, למעט נקב בודד בטבור. זה המקום להזכיר כי מנתחי מחלקת נשים וביה"ח וולפסון בכלל ידועים כמיומנים ומנוסים בניתוחים לפרוסקופים מתקדמים, המתקיימים בבית החולים מזה מספר שנים בהצלחה ניכרת.

להתחבר לחיים

"אל תילחם בכוחות, השתמש בהם" (בקמינסטר פולר)

במכון הדיאליזה מצליחים להאריך חיים ולשפר איכות חיים לחולי אי ספיקת כליות סופנית - וחשוב לא פחות, להעניק להם תקווה בהתמודדות המורכבת עם המחלה

למיון במצב קריטי, ולצערנו גם זה קורה". המכון לנפרולוגיה בוולפסון קיים כ-35 שנים, עוד מימי ביה"ח דונולו. המכון כולל מרפאה טרום דיאליטית ויתר לחץ דם, יחידת המודיאליזה ויחידת דיאליזה צפיקת, ומצויד ב-26 עמדות לטיפול וב-40 מכשירי דיאליזה מתקדמים. כיום מטופלים במכון באופן אמבולטורי או אשפוזי כ-1,500 איש; 150 בטיפולי דיאליזה, כ-1,300 במעקב המרפאה הנפרולוגית וכ-50 חולים לא קבועים השייכים ליחידות הדיאליזה הקהילתיות בגוש דן והסביבה.

שתי שיטות דיאליזה

לרשות המטופלים עומדים שני סוגי דיאליזה: **בשיטת ההמודיאליזה (HD)** הדם מתנקה מנוזלים עודפים וטוקסינים באמצעות מכשיר דיאליזה המעביר את דמו של המטופל דרך ממברנה סלקטיבית. השיטה מחייבת יצירת גישת כלי דם מיוחדת או הכנסת צנתר לווריד מרכזי, וכרוכה לעתים בתופעות לוואי. השיגרה הטיפולית מתאפיינת בטיפולים קבועים במכון שלוש פעמים בשבוע, כל טיפול בן ארבע שעות בממוצע. **שיטת הדיאליזה הפריטונאלית (הצפיקת), PD**, מבוססת על תפקוד קרום הצפיק כממברנה סלקטיבית "טבעית", המאפשרת את

עד לפני מספר עשורים, אבחנת "אי-ספיקת כליות סופנית" נשמעה כגזר דין מוות. רק בשנות ה-60 של המאה הקודמת למדו הרופאים לחקות חלק מהתפקודים הכלייתיים ובכך להציל את חיי המטופלים הרבים. כיום, הודות לטיפולים מחליפי הכליה, ניתן להאריך את חיי המטופלים במידה משמעותית. מנתוני משרד הבריאות עולה כי שיעור הזקוקים לטיפולים חלופיים לתפקוד הכלייתי בישראל מתקרב ל-5,000 בני אדם. כ-1,000 מהם מתים מדי שנה, רובם בעת ההמתנה להשתלת הכליה. לצוות המכון לנפרולוגיה בוולפסון, מכון הדיאליזה שלנו, יש אפוא מטרות-על ברורה: הארכת חיי המטופל ושיפור איכות חייו.

הצורך בדיאליזה לרוב "נוחת" על האדם בהפתעה. "תסמיני המחלה מופיעים בשלב מתקדם בלבד, ולכן שכיח המצב שבו המטופל כלל אינו מודע לחומרת ההפרעה ומגיע לנפרולוג רק בשלב שהכליות כמעט חדלו מלפעול", מסביר מנהל המכון, **ד"ר זאב קציר**. או אז, האדם מוצא עצמו לפתע עומד בפני מציאות חדשה וקשה. "התגובה הראשונה השכיחה ביותר היא 'אינני צריך את זה בכלל. אני מרגיש בסדר', וזה קורה כשידוע שדיאליזה מוצעת רק כאשר אין אופציות טיפוליות אחרות להארכת חיי המטופל. סירוב של חולה להתחיל בדיאליזה עלול להסתיים בהגעה

המכון מצויד ב-26 עמדות לטיפול וב-40 מכשירי דיאליזה מתקדמים ומטפל באופן אמבולטורי או אשפוזי כ-1,500 איש, בהם 150 בטיפולי דיאליזה

"התגובה הראשונה השכיחה היא 'אינני צריך את זה בכלל. אני מרגיש בסדר', וזה כאשר ידוע שדיאליזה מוצעת רק כשאין אופציות טיפוליות אחרות"

צוות המכון לנפרולוגיה

את נושא השמירה על ערכי הזרחן והסידן, **ילנה בייליס וילנה הוכברג** פועלות לקידום הטיפול באנמיה, **יוליה ירושלימסקי** מרכזת את תחום הדיאליזה הפריטונאלית והמעקב הטרם דיאליטי. משלימות את הצוות הדיאטטיות הקליניות **שרה בנימיני וטלי רם** והעובדת הסוציאלית **נורית בלומנטל**, המתפקדת גם כנציגתנו בארגון האירופאי לנפרולוגיה (EDTNA/ERCA).

ללמוד לחיות עם המחלה

חברי הצוות מלווים את המטופלים והמשפחות בכל הקשור לטיפול הרפואי ולתמיכה הכוללת לאורך כל התהליך. טיפול צמוד ומסור זה מאפשר למטופל ללמוד לחיות עם מחלתו ולא להילחם בה, ומעניק תחושת ביטחון לו ולבני משפחתו. צוות היחידה זמין בכל עת לפניות המטופלים ומספק פתרונות טיפוליים זמינים. מרכיב חשוב הוא הנעתם שהות המטופלים ככל האפשר: מפנית ספרייה בחדר ההמתנה ועד לכורסת טלוויזיה נוחה, שולחן אישי וצפייה בטלוויזיה בכבלים באולם הדיאליזה. לאחר סיום שלב החיבורים מקבלים המטופלים ערכות אוכל אישיות ושתייה חמה וקרה. נציגי יע"ל מבקרים גם הם במכון ומאפשרים למטופלים לרכוש מוצרי מזון ושתייה. פעם בשנה (בחנוכה או בפורים) מקיים המכון מסיבה מחלקתית ססגונית, המשותפת לצוות המכון ולמטופלים ולתורמת לחיזוק הקשר ולתחושת השייכות.

לאורך כל הטיפול מקדיש הצוות המטפל תשומת לב אישית למטופל, הכוללת פיקוח רפואי וסיעודי צמוד, הדרכה ותמיכה תוך שמירה על ערכי היסוד המרכזיים: כבוד האדם, הגינות, פרטיות וכדומה. במטרה למנוע התפשטות זיהומים, מוקדשת במכון חשיבות עליונה לשמירה על היגיינה. ניקוי רטוב של הסביבה הטיפולית מתבצע מספר פעמים בכל משמרת, וכמובן נעשית הפרדה בין עמדות החולים הסובלים ממחלות מדבקות.

דילמות אתיות קשות

לצורך מתן אפשרות לביצוע השתלת הכליה, מקיים המכון קשר קבוע עם המרכז הלאומי להשתלות וכן מסייע באופן פעיל בכל הקשור

תנודת הנוזלים ומרכיבים המומסים בדם מכלי הדם לתוך נוזל דיאליזה מיוחד, המוחדר לחלל הצפק. טיפול זה אינו מצריך שימוש במכשור יקר והפעלת כוח אדם, ויחד עם זאת הינו יעיל ונוח יותר למטופל. בשיטה זו מכניסים צנתר פריטונאלי שדרכו מתבצעים שחלופי הנוזל הדיאליטי בתדירות של שלוש-ארבע פעמים ביום באופן קבוע, כשהמטופל מגיע לבית החולים רק אחת לחודש לצורך ביקורת ומעקב. "חשוב להזכיר ששני סוגי הטיפולים אינם מביאים לריפוי הכליות - לדוגמה, אין להם השפעה על תהליך ייצור תאי הדם האדומים - אלא מהווים תחליף ראוי

פעילות המכון עומדת בסטנדרטים בינלאומיים לאיכות הטיפול ומתאפיינת בשירות איכותי, ידע עדכני, מכשור מתקדם ביותר והון אנושי מצוי

לתפקודים מסוימים של הכליות", מציינ ד"ר קציר, "בנוסף צריך המטופל לעבור שינויים מהותיים באורח חייו: משטר תזונתי, הכולל הגבלה חמורה בכמות הנוזלים ובמוצרים מסוימים, וקבלת מגבלות חברתיות וגופניות, כולל תלות בשיגרה טיפולית נוקשה וצורך ללמוד לחיות עם המחלה."

חולים כרוניים מורכבים

מטופלי דיאליזה סובלים ממצבי חולי נוספים, ההופכים אותם לחולים כרוניים מורכבים ומחייבים טיפול רפואי וסיעודי כוללני ומקצועי ביותר. הטיפולים הניתנים במכון עומדים בסטנדרטים בינלאומיים לאיכות הטיפול (NKF - DOQI) ומתאפיינים במתן שירות איכותי המבוסס על ערך השאיפה למצוינות, ידע עדכני, שימוש במכשור המתקדם ביותר, וכמובן - הון אנושי איכותי. לצד מנהל המכון, ד"ר זאב קציר (מומחה בנפרולוגיית מבוגרים, נפרולוגיית ילדים ורפואת ילדים) עובד צוות רפואי מיומן הכולל את סגן מנהל המכון, ד"ר אלכסנדר בירו, ד"ר צבי ברנע וד"ר רלו צירנס - כולם רופאים פנימיים בכירים המומחים בנפרולוגיה. הצוות הסיעודי כולל 23 אחיות בעלות הכשרה על בסיסית בתחום הנפרולוגיה, בהובלתה של האחות האחראית **לריסה שטנדיק**, בעלת תואר שני והתמחות בתחומים רפואיים ופרא-רפואיים שונים, המכהנת כיו"ר הפורום הארצי של אחיות אחריות נפרולוגיה. סגניתה **עליזה גרוסברד**, בעלת תואר ראשון, משמשת כראש צוות הדרכה קלינית (ובו שתי מדריכות קליניות) - **ילנה גלדשטיין וילנה טמרין** ומרכזת את תחום ההשתלות במחלקה. במחלקה פועלות "נאמנות תחומים" ייחודיים לנפרולוגיה: ילנה גלדשטיין מרכזת

לנושא. בנוסף מספק הצוות שירותי ייעוץ והכוונה לצוותי המחלקות השונות בנושאים נפרולוגיים ייחודיים, שבמהלך עולות לא פעם דילמות אתיות קשות, הקשורות בעיקר בסוגיית הטיפול בחולה הנוטה למות וסירוב המטופל לטיפול. במקביל משתתף הצוות באופן פעיל בימי עיון ובכנסים ארציים ובינלאומיים, לוקח חלק פעיל בהכשרת אנשי מקצוע לעתיד, ונוטל חלק נכבד בלמעלה מ-80 פרסומים מדעיים בעיתונות הישראלית והעולמית (נכון לכתיבת שורות אלה). "כיום, אדם הסובל מאי-ספיקת כליות סופנית יכול לקוות לא רק להישרדותו אלא גם לניהול חיים תקינים, דהיינו להיות מסוגל לעבוד, ללמוד, לגדל ילדים ואף לעסוק בספורט", מסכם ד"ר קציר. יש לזכור כי עלות הטיפול במחלה למערכת הבריאות עומדת על כ-900 מיליוני שקלים - כ-5% מתקציב משרד הבריאות (לפי נתוני האגוד הישראלי לנפרולוגיה ויתר לחץ דם). עלות טיפול דיאליזה ממוצע הוא כ-400 דולר, אך הטיפולים אינם כרוכים בהשתתפות עצמית מצד המטופל אלא בהגשת טופס 17 בלבד. מי שזקוק לשירותי הדיאליזה כבר יודע: במכון הנפרולוגי בוולפסון מצליחים לא רק להפחית בתחלואה, אלא גם לתת למטופלים תקווה לחיים טובים ואיכותיים יותר.

על כליות ואי-ספיקה

לכליות תפקיד חיוני במטבוליזם הגוף, כגון שמירת מאזן חומצות-בסיסי, השתתפות באיזון לחץ הדם, פינוי נוזלים עודפים ותוצרי מטבוליזם רעילים, השתתפות ביצירת תאי דם אדומים ובתהליכי המטבוליזם של רקמת העצם.

כשמתפתח אי-ספיקת הכליות תפקודים אלה נפגעים ונגרמים מצבים פתולוגיים מורכבים, כגון בצקת ריאות, בצקות פריפרייות, הרעלה כללית על ידי טוקסינים מטבוליים, יתר לחץ דם, אנמיה חמורה והפרעות אלקטרוליטריות. אלה מסכנים את חיי המטופל ומעלים מאוד את שיעורי התחלואה והתמותה, במיוחד כשההפרעה מתלווה למצבים כרוניים / חריפים נוספים. **שיעור ההיארעות השנתית של אי-ספיקת הכליות** הסופנית מגיע ל-500-600 חולים לכל מיליון אנשים, כשבכל שנה עולה מספר הסובלים מאי-ספיקת כליות סופנית בכ-10%-12% (בהתאם לנתונים סטטיסטיים עולמיים). בישראל, שיעור הסובלים מאי-ספיקת כליות הינו 1:1000, כשבשנים האחרונות חלה עלייה של 60% במספר חולי הכליה.

'ברוכות הבאות' לאחיות החדשות

בחודשים אוקטובר-נובמבר הצטרפו לשירות הסיעוד כ-60 אחיות חדשות, ששיבוצן במחלקות בית החולים נעשה תוך התחשבות בצורכי האחות, התפתחותה המקצועית והמסלול שבחרה. האחיות האחראיות נערכו לקליטה הן בתוכניות העבודה והן במתן סביבת עבודה גמישה ותומכת, המאפשרת למידה אפקטיבית.

הסיעוד בוולפסון מוכן לחורף

כמדי חורף, גם השנה נערכה הנהלת הסיעוד למתן מענה סיעודי לתחלואת השפעת העונתית. השנה הוכנו בנוסף תוכניות עבודה לקראת אפשרות של פנדמיית שפעת החזירים, ובכלל זה הכשרת אחיות לטיפול בחולים מונשמים ובידוד חולי פנדמיה וכן הכנת עתודות לתגבור כוח אדם סיעודי.

מאת אסתר אהרוני,
סגנית מנהלת שירותי הסיעוד

ביקור גומלין פורה בקנדה

בחודש אוקטובר ביקרה לידיה ריחני בבית החולים Mount Sinai שבקנדה, כביקור גומלין לביקורן של האחיות מקנדה במוסדנו במהלך חודש מאי. המפגש יצר שיתוף פעולה עם קולגות מחו"ל ונתן אפשרות לפיתוח תוכניות עבודה ומחקר משותפות. "המטרה היא להביא ידע ורעיונות חדשים לארגון על מנת לשפר את הטיפול בחולה ולהשוות מדדי איכות בין שני הארגונים", אומרת לידיה, "המגמה היא כי חילופי האחיות יימשכו ויקיפו את כל תחומי הסיעוד". האחיות משני בתי החולים שבקנדה ובישראל יעבדו על פרויקטים משותפים בתחום הקליני, מחקר, איכות הטיפול ופיתוח צוות.

איך מונעים זיהומים בניו יורק

במהלך החודשים יולי-אוגוסט יצאה המפקחת האפידמיולוגית, אורלי אגמון, לניו יורק, כדי להשתלם ב-Memorial Sloan-Kettering Cancer Center, המרכז הרפואי המוביל בארה"ב לטיפול במחלת הסרטן. היא ביקרה ביחידה למניעת זיהומים, התלווה לאחיות האפידמיולוגיות ונחשפה לטכניקות המקטינות זיהומים, לצידוד עיקור ולתהליכים הקשורים בבריאות העובד - וכל זאת, לדבריה, בסביבת לימודים תומכת ובאירוח מושקע. ההשתלמות התקיימה בחסות קרן הירש סולומון.

הסיעוד שלנו על המפה!

כלי למדידת אפקטיביות הדרכה סיעודית בשחרור חולה

עבודתן של האחיות האחראיות מרינה פינחסוב והאחות רגינה סדיקוב, שתיהן מכירורגית א', הוצגה בכינוס ה-16 של החברה הישראלית לאיכות ברפואה, שהתקיים באוקטובר האחרון. בהרצאה הציגה רגינה את הכלי שבו נעשתה מדידת אפקטיביות ההדרכה הסיעודית, הניתנת בשחרור מהמחלקה.

חביביאן, אחיות מהיחידה לטיפול נמרץ לב, שנושאה "לקראת שיקום - שחרור מתוכנן מהיחידה לטיפול נמרץ". הכרזה זיכתה את המציאות בפרס כספי, וחשוב לא פחות: עבודה זו קידמה את רוטינת השיקום והשחרור מהיחידה לטיפול נמרץ לב.

מחמאות לעבודה של סימה דוידיאן להעצמת מדריך הקליני

בכנס השנתי של העמותה הישראלית למחקר, שהתקיים בחודש אוקטובר האחרון, הוצגה עבודתה של סימה דוידיאן בנושא מדריכים קליניים. בכנס זה, המתקיים אחת לשנה, נוכחות מנהיגות הסיעוד בארץ מתחומי הניהול, החינוך והעשייה בסיעוד. הרצאתה של סימה גרפה מחמאות רבות הן על המחקר והן על השינויים שהיא יוזמת כדי לשמר ולהעצים את המדריכים הקליניים.

זויה למברג: זוכת פרס רות רון למצוינות בהדרכה קלינית

בחודש ספטמבר התכנסו במרכז הרפואי רבין רבות ממנהיגות הסיעוד בארץ וביניהן רות רון, להענקת פרס על שמה למצוינות בסיעוד. השנה הוענק הפרס על מצוינות בהדרכה קלינית לזויה למברג, אחות בכירה ומדריכה קלינית ביחידה לטיפול נמרץ לב בוולפסון. "מחויבותה של זויה למערכת ולתפקיד שהיא מבצעת מהווים דוגמה ומופת לסטודנטים שהיא מדריכה ולצוות שעימו היא עובדת", נאמר בין השאר בנימוקי הפרס.

פרס לכרזה של טיפול נמרץ לב בכנס הבינלאומי השישי

בחודש אוקטובר התקיים בתל אביב הכנס הבינלאומי השישי לטיפול נמרץ לב. בכנס הוצגה בכרזה עבודתן של זויה אמירה וגדורה

הישגים מצוינים בבחינת הרישוי

לבחינת הרישוי הממשלתית לתואר אחות מוסמכת, שנערכה בספטמבר 2009, ניגשו 79 בוגרים מבית הספר האקדמי לסייעוד ע"ש א. וולפסון - בוגרי התוכנית האקדמית של החוג לסייעוד, הסבת אקדמאים והסבת אחיות מעשיות לסמכות. בקרב בוגרי התוכנית האקדמית והסבת אחיות מעשיות לסמכות נרשמו 100% הצלחה בבחינה בדומה לבחינת ההסמכה שנערכה באפריל 2009, מעל ל-30% מסך הבוגרים עברו את הבחינה עם ציון שבין 80 ל-87, ורבים מהבוגרים נקלטו במחלקות המרכז הרפואי וולפסון. אנו גאים בהם ומאחלים להם בהצלחה בתחילת דרכם המקצועית.

איריס גולדמן

הנעה מתוך הנאה - ביום עיון למדריכים הקליניים

ב-15.10.09 נערך בבית הספר יום עיון למדריכים הקליניים, שעסק ביצירתיות ובשימוש במשחק בהדרכה. כ-130 מדריכים מכלל השדות הקליניים, שבהם מתנסים הסטודנטים במסלולי הלימוד, הגיעו למפגש ולמדו במהלכו איך לגרום לסטודנטים הנעה מתוך הנאה, מדוע כל כך חשוב לשחק וליהנות ואיך אפשר לשחק בהדרכה, בעבודה ובחיים בכלל.

דקלה בומש

קורס ייחודי למנהלי איכות בבריאות

ב-15.10.09 הסתיימה בטקס חגיגי ב"מעוף" תוכנית ייחודית ויוקרתית, ראשונה מסוגה בארץ: ניהול איכות ומצוינות ארגונית במערכות בריאות. התוכנית קיבלה שבחים רבים הן על איכות נושאי הלימוד והסיוורם שהתקיימו בארגונים שונים, והן על נחיצותו של קורס מסוג זה במערכת הבריאות.

בתוכנית למדו 16 מנהלים אשר הגיעו מהאשפוז והקהילה מכל רחבי הארץ, במטרה ללמוד את שפת האיכות, תפיסת האיכות, שיטות מדידה, הערכה וכלי השיפור המדעיים שתורת האיכות מעמידה בפני מנהלים. הלומדים בקורס נדרשו לבחור נושא טעון שיפור בארגונם, להקים צוות שיפור ולבנות תוכנית שיפור כדוגמת "היענות צוותים רפואיים לשיפור היגיינת הידיים", "שיפור תהליך הבקרה על שירותי בריאות לתלמיד" ו"מניעת נפילות אצל מטופלים במחלקה". בימים אלה אנו נערכים לפתיחת מחזור נוסף של הקורס.

איגנה שלי

לומדים ביו-אתיקה בצפת

שתי מורות מביה"ס לסייעוד השתתפו בסמינר "אונסקו" למורות לאתיקה בסייעוד, שנערך במכללה האקדמית בצפת בחודש אוקטובר האחרון. במהלך הסמינר התקיימו דיונים ופעילויות קבוצתיות בנושאי הוראת האתיקה בסייעוד בהנחיית פרופ' נילי טבק, ד"ר נורית וגנר ופרופ' אמנון כרמי - ראש קתדרת "אונסקו" לביו-אתיקה. סוגיות באתיקה נלמדו בכל תוכניות ההכשרה, כחלק מתהליך הפרופסיה של הבוגרים בסייעוד.

חנה צפנת ואורה מורנו

חינוך למצוינות: איכות הלכה למעשה!

ביה"ס האקדמי לסייעוד ע"ש א. וולפסון הותעד ביוני 2005 על ידי מכון התקנים הישראלי על פי התקן לניהול מערכות איכות ת"י ISO 9001 בתחום ההוראה וההדרכה הקלינית בסייעוד. מאז, עובר בית הספר מדי שנה מבדקים מטעם מכון התקנים - האחרון שבהם ב-29.10.09. במבדק נדגמו תוכניות הלימוד השונות, השדות והמדריכים הקליניים שבהם אנו נעזרים, תיקי סטודנטים ומערכת ניהול האיכות. בסיכום ממציא המבדק נכתב כי "מערכת האיכות מטופחת ומוטמעת בכל תוכניות הלימוד והתהליכים שנדגמו".

באותה נשימה אנו שמחים לבשר כי בית הספר הצטרף השנה כחבר מוסדי לאיגוד הישראלי לאיכות, אשר נוסד בשנת 1973 לשם קידום האיכות בישראל ונמנה עם איגודי האיכות המובילים בעולם.

איגנה שלי

רוצים לדעת עוד על בית הספר לסייעוד וולפסון? חייגו 03-5028359 או היכנסו לאתר:

www.son-wolfson.co.il

ילדים גדולים. מדי

השמנת יתר אינה רק המחלה של האלף הנוכחי - היא גם הולכת ומתרחבת, תרתי משמע, בקרב ילדים. מרפאה רב-תחומית שהוקמה בוולפסון במיוחד לנושא זה משלבת מומחים וכוחות מקצועיים, כדי לחסוך לילדים מכלול של תופעות פיזיות ונפשיות קשות הכרוכות בהשמנה, ולאפשר להם לגדול כמבוגרים בריאים

מאת אהובה פרידמן ורינת הירש

את כירורג הילדים ד"ר גרעון קרפלוס, האחות האחראית נאוה גרשון, הפסיכולוגית הקלינית אסתר מימון, הדיאטניות ענת לוי וליאה קורנפלד, הפיזיותרפיסטית טלי זוסמן, העובדות הסוציאליות רונית חיימוב ואביטל קנבל, האחות מתאמת המרפאה רגינה וייסגלס והצוות הסיעודי על כל רבדיו. התוצאה: מרפאה רב-תחומית ייעודית,

המיועדת לילדים עם השמנת יתר.

מספר ד"ר סרור: "הכול החל אצלנו לפני כשנה, כאשר הגיעה אלי ד"ר לנדאו, המומחית לאנדוקרינולוגיית ילדים, עם ילדה הסובלת מהשמנת יתר וסוכרת של מבוגרים. בדעה משותפת החלטנו להקים מערכת מיוחדת המיועדת לילדים, כי הסתבר שהתופעה הקשה מתרחבת והולכת". מהר מאוד התברר שיש צורך במערכת שלמה, כאשר ד"ר לנדאו ממיינת את הילדים ומפנה אל ד"ר סרור את אלה המתאימים לניתוח בריאטרי. המיון הוא קפדני ביותר ונעשה על פי קריטריונים מוגדרים (ראו מסגרת בעמוד הבא). מבחינה רפואית בודקים אם לילד יש בעיות רפואיות כמו סוכרת מסוג 2, יתר לחץ דם, עלייה בלחץ תוך גלגולתי העלול לגרום להפרעות בריאיה, הפרעות בתפקודי הכבד,

הפרעות בשינה הגורמות לפגיעה בערנות ובריכוז, פגיעות במערכת כלי הדם והלב, תפקוד אנדוקריני לקוי ובעיות נוספות. "לבעיות הרפואיות הללו השפעה ארוכת טווח על בריאות של הילד", ממשיך ד"ר סרור, "הטיפול רב-תחומי ומאומץ ביותר וכל ילד זוכה ליחס פרטני, אישי ומקיף מאנשי המקצוע המובחרים שלנו".

המערך שהוקם במחלקה כולל הכנה מעמיקה לפני הניתוח והמשך פעילות לאחריו, כשהיכרות עם הילד ומשפחתו היא אינטנסיבית ומהווה גורם חשוב בהצלחת הטיפול.

מבצעים ניתוחי "שרוול"

הילדים מגיעים למחלקה למפגשי תמיכה קבוצתית, גם אם אינם מנותחים. הצוות מבצע תיאום ציפיות ברור, תוך הבהרה לילד ולמשפחתו כי התהליך הכולל את כל המשפחה ומצריך מאמץ ושיתוף פעולה לטווח ארוך. הרעיון הוא להקנות לילדים הרגלי חיים חדשים, נכונים ובריאים, החייבים לכלול את המשפחה לתמיכה ולשיתוף פעולה מרבי.

הניתוח הבריאטרי עצמו, חשוב ככול שיהיה, מהווה תחנה אחת בכל התהליך. קיימים שלושה סוגי ניתוחים: טבעת, מעקף של הקיבה ושרוול. בוולפסון מבצעים את ניתוחי "השרוול" לאור יתרונותיהם הרבים: צמצום של כ-70% מנפח הקיבה,

כבר כמה שנים שמגיזי בריאות מספרים לנו שהשמנת היתר היא המחלה של האלף הנוכחי. ובכן, המחלה הזאת כבר איתנו - ובגדול, ואם פעם חשבנו שמדובר במחלה שהיא על פי רוב נחלת המבוגרים, הרי שכיום אנו עדים לשכיחות הולכת וגדלה שלה גם בקרב ילדים.

השמנת יתר היא מחלה הגוררת עמה מחלות נלוות ופוגעת בכל מערכות הגוף: עומס המשקל גורם לפגיעה בשלד, במערכת הלב וכלי הדם, להופעת סוכרת מסוג 2, לגירויים רבים בין קפלי העור, ללחץ תוך גולגולתי מוגבר, לכבד שומני, למאזן אנדוקריני משובש ועוד. הפגיעה אינה רק בגוף - היא גורמת להתנהלות איטית, להימנעות מספורט, מאירועים חברתיים ומיציאה מהבית, ומביאה לסגירות ולדימוי עצמי וגופני לקוי. פן נוסף של המחלה הוא הפן הפסיכיאטרי, בעיקר בהיבט של הפרעות האכילה.

עלייה בסוכרת סוג 2

כשהמחלה פוגעת בילדים, התופעות חמורות שבעבריים. הילדים נאלצים להתמודד מגיל רך עם תופעות פיזיות קשות ועם מחלות נלוות, המאלצות אותם להידחק לנישה של חריגים בשל הטיפולים

והבדיקות השונות. דוגמה טובה היא טיפול בסוכרת מסוג 2. לפני כשני עשורים לא היו כלל ילדים עם סוכרת מסוג 2, ואילו היום במרפאות סוכרת לילדים רואים עלייה בשכיחות הבעיה. הילדים מסרבים לצאת מן הכיתות בהפסקה מחשש לפגיעות מחבריהם לבית הספר. גם בבית הם מסתגרים ואינם מעוניינים בחברה, דבר עצוב כשלעצמו. בתקופה הקריטית לגיבוש דימוי הגוף ועיצוב אישיותם, הם צועדים לקראת ההתבגרות עם מטען כבד של תחושות לא נעימות, סגירות חברתית ודימוי גופני ונפשי ירוד.

מאחר שמחלה זו פנים רבות לה והיא כרוכה בתופעות רגשיות ונפשיות עצומות, השכילו אצלנו בוולפסון להקים מרפאה רב-תחומית, הכוללת טיפול בכל האספקטים: הפן הרפואי, הפן הנפשי, הפן החברתי והפן הכירורגי - ניתוחים בריאטריים הנעשים במבוגרים כבר שנים רבות אך בילדים מבוצעים רק בשנים האחרונות.

ביוזמת כירורגית ילדים

המחלקה שהניפה על דגלה את האתגר המורכב והקשה הזה היא כירורגית ילדים. מנהל המחלקה, ד"ר פרנסיס סרור, השכיל למשוך את מסת המטופלים יד ביד עם האנדוקרינולוגית ד"ר זוהר לנדאו ובשיתוף צוות רב-מקצועי הכולל

הילדים השמנים
סובלים ממחלות
נלוות, מסגירות
חברתית ומדימוי
עצמי ירוד, וצועדים
לקראת ההתבגרות
עם מטען כבד של
תחושות לא נעימות

לאחר הניתוח
הבריאטרי לא חשים
רעב ואין בעיות
בספיגת ויטמינים
ומינרלים. אין
הגבלה בצריכת
סוגי מזון, אלא רק
בכמות

משתפרת, וכיום, כל ילד שמגיע לאשפוז נשקל ונמדד. ד"ר זוהר לנדאו טוענת שאין בכך די: "רופאים נרתעים מלדבר על ההשמנה עם הילד ומשפחתו. חשוב להפנים כי ההשמנה היא מצב בריאותי לכל דבר ועניין. לכל הרופאים המטפלים בילד, בקהילה ובבית החולים, חשוב להעביר את המסר שחייבים להתייחס לנושא ההשמנה ולא להימנע מלדבר על כך עם הילד והוריו. אנו אחראים לילד השמן ולבריאותו, גם בהווה וגם בבגרותו לעתיד". ומסכם ד"ר סרור: "הוכח כי טיפול בהשמנת יתר מוקדם יותר בחיים מביא לכך שנרוויח שנות חיים. לכן אנו מצויים בנקודה מאוד חשובה, ומנסים לעשות בה את המיטב". ומה המסר להורים? "בדומה לכל מצב כמעט, המניעה היא הדבר החשוב ביותר: הקפדה על מזון בריא ופעילות גופנית מגיל צעיר, כי ילד שמן יהיה מבוגר שמן".

כריתה של האזור שממנו מופרש הורמון הגרלין (האחראי על תחושת הרעב והשובע), העובדה שלאחר הניתוח אין צורך להתעסק במכשור רפואי (כמו ניפוח הטבעת או שחרורה לאחר ניתוחי טבעת), ואי ההגבלה בצריכת סוגי מזון אלא רק בכמות. בעקבות הניתוח אין חשים רעב, ולאחריו אין בעיות בספיגה של ויטמינים ומינרלים. בשל כל היתרונות הללו נבחר ניתוח זה כמתאים ביותר לילדים, אולם יש לציין כי הסכנות הכרוכות בו דומות לכל ניתוח אחר.

בימים אלה מצויים מספר ילדים במעקב במרפאה, בשלבים שונים של התהליך. "אנו תומכים בהם ובמשפחותיהם לאורך כל הדרך, המערכת לומדת את המצב ומתפתחת בהתאם, ולאחרונה אף נוצר קשר עם קופות חולים מכבי וכללית", אומר ד"ר סרור. המודעות למשקל הילדים

**"רופאים רבים עדיין נרתעים
מלדבר על ההשמנה עם הילד
ומשפחתו. חשוב להפנים כי
ההשמנה היא מצב בריאותי
לכל דבר ועניין"**

מתי מנתחים ילד שמן?

- קיימים כיום קריטריונים עדכניים לילדים, שהוגדרו על ידי משרד הבריאות, לצורך התערבות כירורגית במקרה של משקל יתר:
- הילד צריך להיות מעל גיל 13 שנים.
 - הילד סיים גדילה או לפחות 95% ממנה (לרוב זה קורה בקרב בנות 13 ובני 15).
 - הילד היה במסגרת של חצי שנה הכוללת דיאטות שונות ומאמצים רבים לרדת במשקל ללא הועיל.
 - הילד ומשפחתו עברו הערכה פסיכיאטרית ונמצאו מתאימים.
 - הילד וההורים יתנו הסכמה בכתב.
 - ה-BMI הוא מעל 50 או מעל 40 יחד עם מחלות נלוות (יש ועדות וארגונים בעולם הגורסים כי כבר ב-BMI גבוה מ-35 עם מחלות נלוות ניתן לנתח).

ידידים מעומק הלב

נרתמים
למען
וולפסון

מעוניינים לתמוך בפעילות עמותת הידידים ולתרום לקידומו של המרכז הרפואי ע"ש אדית וולפסון? אתם מוזמנים ליצור קשר עם אלי בארי או חנה גוכשטט בטל' 03-5028596 או 03-5028819 או במייל friends@wolfson.health.gov.il

עמותת ידידי המרכז הרפואי וולפסון מסכמת את שנת 2009 ונערכת לעוד שנה של פעילות למען בית החולים. חנה גוכשטט מסכמת

התפוכות הכלכליות בעולם במהלך שנת 2009 נתנו את אותותיהם השליליים גם בתחום גיוס התרומות. נוכח מציאות זו נדרשה העמותה למאמץ מרבי בשמירה על המקורות הקיימים, באיתור תורמים חדשים וגיוון דרכי גיוס המשאבים בישראל ובח"ל.

עקב מיעוט תקציבים של בית החולים בתחום רכישת ציוד רפואי ואחר, קיבלה על עצמה העמותה משימות נכבדות. במהלך שנה זו סייעה העמותה ברכישת פרטי ציוד בסכום של שני מיליון שקל, ועזרה לקדם פרויקטים חשובים שמקצתם מומשו וחלקם בתכנון לשנה הקרובה. בסיוע העמותה נחנכה השנה היחידה לשבץ מוחי ונרכש מכשיר גמא-קמרה ליחידה לרפואה גרעינית. העמדנו לרשות בית החולים סכום של

2.5 מיליון שקל לרכישת מכשיר ממוגרף חדיש ולהקמת שירות מקיף לאבחון סרטן השד, שיוקם בשנה הקרובה. כמו כן סייענו לשדרג את המערכת האלחוטית לתיק הרפואי הממוחשב. בנוסף, העמותה גייסה חלק מהתקציב הנחוץ למחשוב היחידה לטיפול מיוחד בילוד, ואנו תקווה שפרויקט חשוב זה יצא לדרך במהלך השנה הבאה. כן גייסנו מחצית מהסכום הדרוש לשיפוץ מחלקות אא"ג והמחלקה האורולוגית, ואנו ממשיכים במאמצינו לגיוס הסכום החסר.

במהלך השנה עקבנו בסיפוק אחר ההישגים המקצועיים של סגל בית החולים, שסייעו לנו בייצוג בית החולים בפני גורמים ממשלתיים, עסקיים וחברתיים. ערכנו מספר רב של מפגשים עם חברי כנסת ושרים כדי לחזק את ההזדהות עם בית החולים וולפסון ולהעמיק את ההבנה לצרכיו המיוחדים, על רקע תמיכה ממשלתית בלתי מספקת לאורך שנים. כנציגי קהילה המונה חצי מיליון תושבים, אנו מצדיעים לעובדי בית החולים והנהלתו ועל עבודתם המסורה ועל שיתוף הפעולה עם עמותת הידידים.

המתנדבת מימי גטניו הגיעה לפגייה כמבקרית, נשבתה בקסמי הצוות והתינוקות והחליטה "להתנחל" במחלקה. היום היא כבר אחת מהמשפחה

"מימי היא הפרס של הפגייה"

את התינוקות שמותר לה להאכיל, מפנקת את הקטנטנים ואת הוריהם, ומאוד-מאוד אוהבת את עבודתה. "זה הכיף של החיים שלי", היא אומרת, ומוסיפה שגם בני משפחה מעריכים מאוד את התנדבותה. כשהחברים אומרים לה "למה שלא תנחיי ותיהני אחרי כל שנות עבודתך", היא עונה שזו המנוחה וההנאה שלה. יעל אושר, אחות אחראית בפגייה בוולפסון, אומרת שמימי נותנת מעצמה מעל ומעבר ועושה זאת עם כל הלב, לעתים משש בבוקר ועד שש בערב. הצוות מקבל אותה כאחת משלהם ומימי משמשת יד ימינם, היא מקסימה עם התינוקות ותומכת בהורים עם חיך ומילה טובה. "עם כזה חום וכזו רוח התנדבות", מסכמת יעל, "מימי היא הפרס של הפגייה".

יש יחידה סגולה שנולדו ב-29 בפברואר ולכן חוגגים יום הולדת רק אחת לארבע שנים... אחת מאלו היא מימי גטניו מחולון (65). נשואה, אם לשניים וסבתא גאה לארבעה נכדים. שלושים שנה עבדה מימי בחברת "גוטקס" וכשיצאה לגימלאות החליטה להתנדב ופנתה לעמותת יע"ל (יד עזר לחולה) במרכז הרפואי וולפסון, שם הפנו אותה לאחת המחלקות הפנימיות.

בעודה מתרגלת לאותה מחלקה, ביקרה מימי את הנכד של אחותה ז"ל שגולד בוולפסון ושהה בפגייה, ואז קרה הנס: היא נשבתה בקסמי צוות הפגייה והתינוקות והחליטה "להתנחל" במחלקה. מאז מתנדבת מימי בפגיית בית החולים ומוכנה לעשות כל עבודה: היא מחליפה ומחלתת, מאכילה

היובש יוצא לעור

הקיץ והשמש עלולים אמנם להזיק לעור, אולם בעלי עור רגיש סובלים דווקא בעונת החורף. איך מטפלים בעור בחורף, כיצד שומרים עליו בריא ואילו יתרונות עונתיים יש לטיפול בעור? קבלו טיפים ממחלקת העור בוולפסון

מאת ד"ר מרינה לנדאו

החורף מביא איתו אתגרים חדשים לעור: הבעיה העיקרית היא האוויר היבש, המייבש את העור ומוחריף על ידי חימום חללי המגורים. התוצאה: העור היבש נראה "נבול", מודגשים בו הקמטים, מופיעים קילופים, לעתים מתפתחות אקזמות (פריחות) שונות, והעיקר - זה מגרד!

מי בעיקר סובל מהבעיה?

האנאלוגיה המבוגרת. עם הגיל, כמות החלב (חומר "הסיכה" של העור) יורדת, כך שבאופן בסיסי למבוגרים עור יבש יותר. בחורף אנשים מבוגרים עלולים לסבול מתחושת גרד מציקה ומפריחות בקדמת השוקיים ובעור הבטן.

גברים ונשים המרבים לשטוף ידיים (אם מטבע עיסוקם המחייב זאת, כמלצרים וכצוותים רפואיים, או "רוחצי ידיים אובססיביים"). אלו עלולים לסבול בחורף מתפרחת בגבות הידיים עם עור יבש, סדקים וחספוס.

אנשים הסובלים מאטופיה דרמטיטיס (אסתמה של העור). זוהי מחלה שכיחה השייכת יחד עם

אסתמה ונזלת אלרגית לקבוצת המחלות האטופיות. לאנשים אטופיים עור יבש באופן בסיסי, ולכן בחורף, כשהיובש מחריף, הם מתחילים לסבול מגרד מציק ולפתח פריחות דמויות אקזמה.

אנשים המרטיבים שפתיים רפלקסיבית ברוק. שפתיים יבשות וסדוקות נפוצות בעיקר בחורף. מקור התופעה בתחושה של יובש הגורמת לליקוק השפתיים. הרוק גורם לתופעה הפוכה: במקום ללחח, הוא מייבש. נוצר "מעגל קסמים" שבו תחושת היובש וליקוק השפתיים בעקבותיה רק מחמירים את היובש.

איך מטפלים בעור בחורף?

שתייה: חשוב להרבות בשתייה, למרות שמרגישים פחות צימאון מאשר בקיץ.

לחות באוויר: כשמחממים את הבית יש לדאוג לכניסת אוויר מבחוץ או לשים קערה עם מים.

רחצה: מים וסבונים מייבשים את העור, ולכן בחורף יש להמעיט בשימוש בסבונים, והכי חשוב - לשמן את העור באמצעות הוספת תכשירים למי אמבטיה (שמנים כמו בלנאום, אמול, אדרמה) שילחחו (מלשון לחות) את העור במקום לייבשו. ניתן להוסיף למי האמבט גם גרגירי שיבולת שועל - הם גם ילחחו את העור וגם יתנו תחושה של פילינג עור טבעי.

קרם לחות: חשוב להשתמש בתכשירי לחות מייד לאחר המקלחת או האמבטיה, כשעור הגוף עדיין רטוב מעט. מריחת התכשירים על עור יבש יעילה פחות.

קרם לחות לפני: יש למרוח תמיד על עור לח מעט כדי ללכוד את הלחות ולגרום לספיגתה. ייתכן שבחורף תחושו שעורכם זקוק לתכשיר מעט שומני ומזין יותר. היו קשובים לעורכם!

קרם ידיים: הניחו ליד כיור הרחצה, וזכרו למרוח מייד לאחר שמנגבים

החורף הוא "עונה בוערת" לקילופי עור רפואיים. זה הזמן לטפל בכתמים שהופיעו במהלך הקיץ שטוף השמש ובקמטוטים החדשים שצצו פה ושם

קלות את הידיים.

שפתון עם לחות: לא לשכוח את השפתיים! לגברים שבינינו יש מבחר תכשירי לחות לשפתיים (שפתונים) ללא צבע, שמטרתם רק לשמן את העור.

עונת חידוש העור וטיפוחו

בחורף, העור נתון פחות להשפעותיהן המזיקות של קרני השמש, אך לכל היוצאים לחופשת סקי, נא לא לשכוח: בגלל ההחזר (רפלקציה) ממשטחי השלג, מידת החשיפה של העור לשמש בחופשת סקי היא מהגבוהות. לכן, חשוב מאוד להתמגן על ידי מסנן קרינה גבוה. ככלל, החורף הוא זמן נכון לחידוש העור וטיפוחו. טיפולים כמו קרמים על בסיס רטין A, שחלקנו נמנעים מהשימוש בהם בעונת הקיץ, מומלצים מאוד לשימוש בחורף. רופא העור שלך ישמח לעזור בבחירת התכשיר המתאים לעורך.

החורף הוא "עונה בוערת" לקילופי עור רפואיים. זה הזמן לטפל בכתמים שהופיעו במהלך הקיץ שטוף השמש ובקמטוטים החדשים שצצו פה ושם. אם הינך בגילאי השלושים, ניתן להתחיל בקילופי עור קלים על בסיס חומצות אלפא ובטא הידרוקסיות או בליטוש העור על ידי קריסטלים (microdermabrasion), שירעננו ויחדשו את העור. בשנות הארבעים כדאי לחשוב על קילוף בעומק בינוני להסרת התאים המתים וטיפול בכתמים ופיגמנטציה. בגילאים מתקדמים יותר, כשהבעיה העיקרית היא קמטוטים וקמטים, ניתן לחשוב על קילוף עור עמוק. מה נעים יותר מלהתחיל את הקיץ הבא עם עור חדש - יפה וצעיר יותר. בהצלחה!

צילום: Pinna Hans, לע"מ

רופאים בעיר הלבנה

מהרמב"ם ועד טשרניחובסקי - כ-30 רחובות בעיר תל אביב קרויים על שם רופאים, אך רובם מנציחים רופאים שעיקר עיסוקם היה עסקנות ציונית, פוליטית או ספרותית. עמודים אלו מוקדשים לרופאים הראשונים של העיר העברית הראשונה - אלו שעסקו, כמה פשוט, בלרפא אנשים

מאת ד"ר עוזי רביב

הפועל ש"סודו" נגלה

הביורגפיה של ד"ר חיסין אופיינית לעוד רופאים יהודים שפעלו בארץ ושילבו עבודה ציבורית עם עבודתם הרפואית, בתנאים הקשים שהיו אז בארץ. הרופא היהודי הראשון ביפו, ד"ר מנחם שטיין, גם הוא איש ביל"ו, עבד תחילה כפועל במקווה ישראל, אך כאשר נגלה "סודו", שהוא בעצם רופא, שוכנע לעבוד במקצועו ועבר ליפו. כאן עבד מספר שנים עד שפוטר בגלל תמיכתו במורדים נגד האדמיניסטרציה של הברון הרוטשילד, ועבר לחברון. ב-1890 חזר ליפו ועבד בבית החולים "שער ציון" אשר הוקם ב-1891 וטיפל ביהודים ובערבים. ב-1900, לאחר סכסוך עם שמעון רוקח, האיש החזק בוועד בית החולים, פוטר ד"ר שטיין ועבר לפתח תקווה ואת מקומו תפס ד"ר הלל יפה (שעל שמו בית החולים בחדרה) - הרופא מזכרון יעקב, אשר היה עורך ביקורי בית ברכיבה על חמור... לאחר שד"ר יפה

ד"ר חיסין, ממייסדי "אחוזת בית", גויס כרופא לצבא התורכי במלחמת העולם הראשונה ועם שחרורו היה לרופא הראשון בתל אביב

רח' חיסין, רחוב קטן ושקט שבמרכז גינה קטנה. הכניסה לרחוב משד' תרס"ט ממול לבית "הבימה" המשופץ בימים אלה. מעניין כמה מתושבי רחוב זה יודעים על שם מי נקרא הרחוב ומי היה האיש ד"ר חיסין. אז למען הידע ההיסטורי: ד"ר חיסין היה הרופא הראשון בתל אביב.

חיים חיסין עלה לארץ בגיל 17 כחבר בקבוצה השנייה של אנשי ביל"ו. תחילה עבד כפועל במקווה ישראל ובמושבות והיה ממייסדי גדרה. ב-1887 חזר לרוסיה ועסק ברוקחות

ובכתיבה בעיתונים יהודיים, שמטעם אחד מהם נשלח ב-1893 לסקר את המצב בארץ ישראל. ב-1898 נסע ללמוד רפואה בברן שבשווייץ, וב-1905 חזר ארצה עם אשתו (ביל"ויית גם היא) ומשפחתו. ד"ר חיסין נמנה עם מייסדי "אחוזת בית" - בסיסה של תל אביב - ואחר כך ממייסדי העיר העברית הראשונה. בתחילת מלחמת העולם הראשונה גויס כרופא לצבא התורכי, ועם שחרורו חזר לתל אביב ופעל בה כרופא.

הרמב"ם: היה גם רופא גדול

ד"ר חייקין: הרופא הראשון בעיר

ד"ר שטיין: שוכנע לעבור במקצוע

ד"ר בילינסון: נודע בעיקר כעסקן

ד"ר טשרניחובסקי: משורר ורופא

ב-1900 עבר ד"ר שטיין לפתח תקווה ואת מקומו תפס ד"ר הלל יפה - הרופא מזכרון יעקב, שהיה עורך ביקורי בית ברכיבה על חמור

"רופא המחותרות" לזכרו. ידועים גם פרופ' צונדק, ד"ר מאיר, מנהל מחלקת הילדים ב"הדסה", הפתולוג ד"ר קרפלוס - אבי הרפואה המשפטית בארץ - ורבים אחרים שנקלטו בכל המוסדות הרפואיים בתל אביב וברחבי הארץ כולה.

מהרמב"ם עד משה סנה

מעניין לשים לב לעובדה כי בתל אביב קרויים כשלושים רחובות על שם רופאים, אך רובם מנציחים רופאים שעיקר עיסוקם היה עסקנות ציונית ופוליטית או ספרותית. נציין את המשורר ד"ר שאול טשרניחובסקי, שאמנם פעל כרופא בבתי ספר אך הרחוב נקרא על שמו בזכות יצירתו החשובה בתחום השירה. את ד"ר בילינסון, שהיה מייסדי עיתון "דבר" ועסקן ציוני-סוציאליסטי והתמנה בשנת 1929 ליו"ר הוועד המפקח של קופת חולים. את ד"ר משה סנה, רופא בהשכלתו, שעיקר עיסוקיו היו ציבוריים והיה ראש המטה של ההגנה ולימים אחד מראשי המפלגה הקומוניסטית בארץ. מסתבר שההשכלה והעיסוק הרפואי אינם מספיקים לכך שרחוב ייקרא על שמך לאחר מותך... פרט, כמובן, לרופאים נודעים בהיסטוריה של עמנו כמו הרמב"ם, שבין יתר עיסוקיו היה רופא נודע, ד"ר ארליך, חתן פרס נובל ב-1909 על גילוי

ד"ר שאול טשרניחובסקי אמנם פעל כרופא בבתי ספר אך הרחוב נקרא על שמו בזכות יצירתו החשובה בתחום השירה

התרופה לעגבת, דונולו, הרופא מהמאה ה-10 (שהיה גם אסטרונום), אסקי הרופא בן המאה השישית וצהלון הרופא בן המאה ה-17 באיטליה, ועוד ועוד.

ולמבקשים להרחיב דעת...

ניסיתי לתאר בקצרה את פעולתם של חלוצי הרפואה היהודים בארץ, אך קצרה היריעה מלהביא את כולם. למי שרוצה להרחיב את הידע שלו בנושא זה אני ממליץ לקרוא את הספר "פרקים בתולדות הרפואה בארץ-ישראל 1799-1948" מאת פרופ' נסים לוי, שעליו מבוססת רשימה זו.

פטר מ"שער ציון" (עבודת הרופאים אז הייתה ממש כמו "כיסאות מוסיקליים" - הם עברו ממקום למקום בתדירות גבוהה), תפס את מקומו ד"ר חייקין במעין סגירת מעגל. אגב, ד"ר שטיין נפטר בשנת 1916 ממחלת טיפוס הבהרות, בעת ששירת כרופא בצבא התורכי.

הרופא שהקים ספרייה

ראוי לציין שהרופאים היהודים היו פעילים ביפו, ואחר כך בתל אביב, בפעילות ציבורית ותרבותית בנוסף לעיסוקם הרפואי. כך, למשל, הקים ד"ר חייקין את ספריית "שער ציון" וניהל אותה במשך תקופה ארוכה. ספרייה זו עברה לאחר שנים לתל אביב, הייתה לספרייה העירונית של העיר ושכנה ברח' מונטיפיורי. כיום שוכנת הספרייה ב"בית אריאלה" ליד מוזיאון תל אביב ומשמשת מוקד תרבותי לעיר. האם יודע מי מהמבקרים הרבים בה על מייסדה הרופא ד"ר חייקין, שהרחוב על שמו נמצא לא הרחק משם?

העלייה הגדולה של רופאים, בעקבות עליית הנאצים בגרמניה, הביאה עמה לארץ רופאים בעלי שם שהעלו את רמת הרפואה כאן

בגל המאורעות של מאי 1921, שהתחוללו בעיקר ביפו, נאלץ בית החולים היהודי ביפו לעבור לתל אביב. בשנת 1925 הונחה אבן הפינה לביה"ח "הדסה" ברח' בלפור בתל אביב, ועם סיום בנייתו החל עידן חדש בשירות הרפואי הציבורי בעיר.

בצד השירות הציבורי היו בתל אביב בתי חולים פרטיים אחדים: ביי"ח "עין גדי" שברח' מזא"ה, שהיה ביי"ח כללי בניהול ד"ר אמיל שטיין, ביה"ח לנשים ויולדות של ד"ר יצחק פריד ברח' יהודה הלוי, שנוסד ב-1925 ופעל 30 שנה. ביי"ח "גלעד" של ד"ר פוחובסקי וד"ר סדובסקי ברח' לילינבלום. ביי"ח "דנציגר" לניתוחים... ועוד כמה מוסדות קטנים.

בית חולים לעשירים

עידן חדש לרפואה הפרטית הגיע בסוף 1935 עם חנוכתו של ביה"ח "אסותא", שהוקם כחברה שמנייתיה הוחזקו בידי רופאים. החולים היו ברובם מעשירי הארץ, שלא היו רבים, ולכן בית החולים, שהיה מהמשוכללים בארץ ונאלץ להתמודד עם גורמים רפואיים שונים, לא הפך לגורם משמעותי בתחום הבריאות בארץ ישראל. כיום מצבו של "אסותא" שונה וסניפיו השונים מעניקים טיפול רפואי מעולה לחולי "מכבי" ומבוטחים אחרים. העלייה הגדולה של רופאים, בעקבות עליית הנאצים בגרמניה, הביאה עמה לארץ רופאים בעלי שם שהעלו את רמת הרפואה כאן. נזכיר את פרופ' מרכוס, המנתח המהולל שפעל ביי"ח "הדסה" בתל אביב ובזכות טיפולו המסור באנשי המחותרות קרוי רחוב בשם

שיהיה חורף חם!

